

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik XIV. V Ljubljani, februarija 1897. 2. zvezek.

Praznik darovanja Gospodovega ali svečnica.

I. Luči v cerkvi.

(Liturgična pridiga.)

Luč v razsvetljenje nevernikom in
v čast Izraelu svojemu ljudstvu.
Luk. 2, 32.

Starodavna in pobožna je navada, da goré po hišah božjih luči. Ta posvečena navada ni prišla toliko iz dejanjske potrebe, kakor bi bili luči tolikanj potrebovali, marveč iz notranjega bistva katoliških obredov, in je zato polna vzvišenih podob in pomenov. Misliti si moramo, da so imeli tudi pri zadnji večerji luč. In akoravno je res, da so zlasti prvi kristijani, ker so se morali pred krutimi preganjalci skrivati pod zemljo, luči potrebovali tudi za svetlobo, vendar ima luč v cerkvenem bogoslužju v prvi vrsti podobenski pomen. To se razodeva na današnji praznik pri slovesnem blagoslovljenju sveč, odtod tudi ime današnjega praznika »Svečnica«. Vprašajmo se z ozirom na današnji praznik: Kakšen je pomen luči sploh in kakšen je pomen lučij v cerkvi?

I. Vosek, katerega so pridne čebelice nanosile vkup na po-
velje Njega, ki je svet vstvaril iz nič, blagoslovi se za bogoslužno
rabo s posebnimi in slovesnimi molitvami. V teh se prosi, naj bi
te tako blagoslovljene sveče gorele v proslavo božjega imena kot
znaki milosti in ljubezni Jezusa Kristusa, ki naj užgé naša srca.
Dalje moli sv. cerkev: *Gospod Jezus Kristus, prava luč, dodeli
milostljivo, da, kakor sveče po vidnem ognju užgane, preženo nočne
teme, so tako tudi naša srca po nevidnem ognju, namreč po svetlih*

žarkih sv. Duha razsvetljena, oproščena vseh pregreh, da tako po temnih in nevarnih potih tega življenja zaslužimo priti v neminljivo luč.

Te molitve, obred blagoslovljenja in procesijo z gorečimi svečami je vpeljal papež Gelazij okoli l. 494. Razvidno je iz teh molitev, da je luč znamenje razodenja božjega. Zato pomeni 1. Gospoda našega Jezusa Kristusa. Sv. Janez ima večno Besedo tako-le zaznamovano v svojem evangeliju: *Bila je prava luč, katera razsvetli vsakega človeka, kateri pride na ta svet* (1, 9). Starček Simeon ga pozdravi in razglasi *luč v razsvetljenje nevernikom in v čast Izraelu svojemu ljudstvu*. Kristus sam pa trdi o sebi slovesno: *Jaz sem luč sveta, kdor hodi za menoj, ne hodi po temi, ampak bo imel luč življenja* (Jan. 8, 12.). On je kralj večne slave, odkoder izvira nova luč. Kjer pa je luč, tam je toplota, tam je gibanje, tam življenje, torej je 2. luč tudi znamenje milosti božje. Ker pa luč uničuje, povživa samo sebe, ko drugim sveti, zato je luč 3. znamenje dejanske, velikodušne ljubezni.

II. Kakšnega pomena pa so razne luči v cerkvi?

Goreče sveče na svečnikih kažejo na goreče oznanovalce sv. evangelija, kateri so nebeško resnico nesli noter do pokrajin zemlje. Apostolom je rekel Gospod: *Vi ste luč svetá. Luči ne prižigajo, da bi jo stavili pod mernik, ampak na svečnik, da sveti vsem, kateri so v hiši* (Mat. 5, 15.). Goreče sveče na svečnikih so podoba vseh svetnikov in svetnic Božjih pred tronom Jagnjetovim v nebesih; so pa tudi podoba vseh pravičnih, kateri se svetijo kakor solnce pred obličjem Najvišjega po svoji veri in po svojih delih. Zato je sploh ukazal On sam vsem kristijanom: *Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela, in časté vašega Očeta, kateri je v nebesih* (Mat. 5, 16.).

Pred oltarjem, kjer je shranjeno sv. rešnje Telo, gori povsodi večna luč v znamenje, da je Jezus vedno pričujoč med nami. Plamteča svetilnica ondi je podoba milosti božje, podoba luči sv. Duha v krščanski duši, katera naj bi nikdar ne ugasnila ter bila taka duša ob vsaki uri pripravljena sprejeti svojega nebeškega ženina. Mirno svetleča luč pred velikim oltarjem pa je tudi podoba one večne svetlobe, katera bo tako bogoljubno dušo obdajala vekomaj v nebeškem miru.

Zelo pomenljiva je luč z ozirom na posebne praznike in obrede v cerkvi.

Veliki teden se prižgè na trikotniku po 15 sveč, 14 rdečih ali rmenih in 1 bela. Zaznamovani so tako dvanajsteri apostoli s Kristusom, Učenikom in Odrešenikom. Te sveče se po-

lagoma pogašujejo, druga za drugo, v spomin, da so apostoli polagoma vsi zapustili Jezusa v njegovem trpljenju. Na zadnje se nese bela sveča goreča za oltar v znamenje, če tudi je Jezus umrl po človeški naturi, vzdignil se je vendar tretji dan iz groba poveličan, prava luč svetá.

V velikem tednu pa je zlasti obred velike sobote za pomen luči silno znamenit. Prižgejo se najprej zaporedoma tri sveče na trivogelniku z novim ognjem. Znamenje je to trojedinega Boga, ki je v drugi božji osebi stopil na ta svet, odrešit človeški rod. Dijakon vsako teh treh sveč nažigajoč vselej višje zapoje: *Luč Kristusova!* Odgovor: *Hvala Bogu!* Vsakokrat se kolena upognejo do tal. Od nove luči se prižge velikonočna sveča in vse druge luči v znamenje, da je Kristus od Očeta luči od vekomaj rojen, *luč od luči*, in da je po njem bila milost sv. Duha razlita čez vse.

Velikonočna sveča je prelepa podoba veličastno iz grobne teme vstalega Zveličarja. Zato ima petero vdolbin s peterimi kroglicami kadila, ker so petere rane Jezusove milostipoln vreclec vsega blagoslova v cerkvi božji.

Na praznik posvečevanja cerkve bi se morale sveče pri dvanajstih križih v cerkvi po zidu prižgati v spomin, da so nesli dvanajsteri apostoli luč sv. evangelija med tiste, ki so sedeli *v temi in smrtni sencí* (Luk. 1, 79.).

Pri sv. krstu se sprejme otroka v cerkev Kristusovo z gorečo svečo, ker otrok prejme luč posvečujoče milosti božje. In zopet v njegovi smrtni uri se katoliškemu kristjanu podá goreča sveča v znamenje večne luči, ki naj bi mu svetila odslej v nebesih.

Prelep je pomen luči sploh, kakor ste slišali danes, in zopet imajo razne posamezne luči v cerkvi svoj vzvišen pomen. Kristijani! ako pa hočemo, da nam bodo luči, prižgane sveče, ne le kazale na vir vse milosti, na našega Odrešenika, ampak, da homo Njega, ki ga one samo zaznamujejo, zares tudi vekomaj gledali v večni luči, moramo v življenju neprestano ozirati se na nebeško luč njegovih božjih nauk, gledati moramo, da bodo naša dela storjena v luči sv. vere. Zato pa nam bodi najspodbudniši zgled Marija, Jezusova presveta Mati, ona prečista Devica, ki je ves čas svojega življenja hodila za to lučjo, delovala v svetlobi te luči, dokler se ni za vekomaj z dušo in telesom preselila k nebeški luči Jezusu Kristusu. Amen.

V. Bernik.

2. Marijina brezmadežnost.*)

Ko so bili dopolnjeni dnevi Marijinega očiščevanja po Mojzesovi postavi, so prinesli Jezusa v Jeruzalem.

Luk. 2, 22.

Nedosegljivi vzgled vseh čednostij nam je božji Odrešenik. V svojem življenju nam je pokazal tudi temelj, na katerem jedino se more zidati poslopje krščanskih čednostij. To je temelj ponižnosti in ubogljivosti. Vsako priliko je vporabljal, da nam je kazal ta dva ogelna kamna lepega življenja. Prva in najlepše ga je v tem posnemala njegova mati. Danes obhajamo spomin jednega njenega velikega ponižanja in pokorščine. Kot navadne matere otrok, ki so v hudobiji spočeti (Ps. 50, 7.), je šla v tempelj k očiščevanju, ko so bili dopolnjeni dnevi njenega očiščevanja po Mojzesovi postavi, kot pravi evangelist. Pač le po Mojzesovi postavi iz ponižnosti in pokorščine je šla Marija v tempelj, ker sama je bila najčistejša, in ni potrebovala nobenega očiščevanja.

1. Marija je bila brez madeža spočeta. Češčena, milosti polna! jo je nagovoril angelj (Luk. 1, 28.) in je s tem izpričal, da je njena duševna lepota večja od njegove. Polna je bila milosti že od prvega svojega začetka. Najvišji je posvetil svoje prebivališče (Ps. 45, 5.). Zato ji kliče sv. Duh: *Vsa si lepa, moja prijateljica, in madeža ni na tebi* (Vis. pes. 4, 7.).

2. Vse hudo poželenje je zatrla milost božja v Mariji. V podobni govori prerok: *In glej, veličastvo Izraelovega Boga, t. j. Jezus, božji Sin, je šlo po potu od jutra, t. j. po blaženi Devici Mariji. In zemlja t. j. njeno truplo, se je svetila njegove svetlosti* (Ec. 43, 2.). Nebeško čisto telo Jezusovo je imelo nebeško čisto mater.

3. Marija se ni nobenkrat pregrešila celo svoje življenje. To milost je prejela zavoljo časti, ki jo je dosegla od božjega Sina, ki je v nji prebival. Najvišja modrost ne more biti z grehom v nobeni zvezi. *Kakšno družbo ima Kristus z Belialom?* (II. Kor. 6, 15.). *Modrost ne gre v hudovoljno dušo, tudi ne prebiva v telesu, ki je vdano grehom* (Modr. 1, 4.).

4. Marija je ostala devica po spočetju božjega Sina. *Glej, devica bo spočela*, je prerokoval Izaija (7, 14.). Jezus je prišel na

*) S. Th. 3 q. 37, a. 3, 4; q. 27, 28.

svet, da prerodi ljudi v Božje otroke *ne iz krvi, ne iz volje mesa, ne iz volje moža, ampak iz Boga* (Jan. 1, 13.). Tako se je tudi sam včlovečil. *Sveti Duh je prišel v Marijo in moč Najvišjega jo je obsenčila* (Luk. 1, 35.).

5. Marija je kot devica rodila Odrešenika in je po rojstvu vedno ostala devica. Učlovečeni Bog je ljubil in spoštoval svojo mater; zato ji ni vzel s svojim rojstvom deviške časti; marveč jo je le še bolj ž njim skrivnostno povzdignil. Marija je obljubila Bogu vedno devišтво, kot je sama priznala angelju (Luk. 1, 34.), in to obljubo je zvesto spolnovala. Imela je najčistejšo deviško čast; Bog ji je pa dal še nepojmljivo materino veličastvo, — Sina, katerega moč presega nebo in zemljo.

Najčistejša mati je šla iz ponižnosti in pokorščine k očiščevanju. Mi imamo dovolj očiščevati na sebi. Sv. cerkev nas vabi in vsako leto jedenkrat nam celo ukazuje, naj se očistimo v zakramentu sv. pokore. Mnogo jih je, ki ne ubogajo. Učimo se ponižnosti in ubogljivosti od božje Matere!

Dr. J. Krek.

Peta nedelja po sv. treh Kraljih.

I. Resnice sv. vere. — XI. Zavrnitev nekaterih ugovorov zoper cerkev in papeža.

Kadar so pa ljudje spali, je prišel sovražnik in je prisejal ljulike med pšenico. Mat. 13, 25.

1. Prelepo priliko smo slišali v današnjem evangeliju. Nebeško kraljestvo v priliki pomenja sv. katoliško cerkev; tisti, ki je vsejal na njivo dobro seme, je Jezus Kristus, ki je prišel na svet, sejat dobro seme božje besede; — pšenica so dobri kristijani, ljulika pa hudobni in grešni ljudje. Dan žetve je sodni dan; zvesti hlapci so sv. apostoli in učenci Jezusovi, ki so gledali z žalostnim srcem, da se vsi ne spreobrnejo, temveč ostanejo v grehilih in tako kakor ljulika rastejo med pšenico v sv. katoliški cerkvi. V svoji srčni ljubezni in gorečnosti so rekli Jezusu: »Gospod! ali hočeš, da gremo in ljuliko pobereмо?« Gospod pa je rekel: »Nikar! temveč pustite oboje rasti do žetve!« Njiva Jezusa Kristusa, v katero je sejat seme svojega nebeškega nauka, sv. katoliška cerkev, še sedaj stoji in bo stala do konca sveta; v katoliški cerkvi

živijo dobri in hudobni kristijani, raste pšenica in ljulika. Kakor je nebeški Učenik imel svoje sovražnike takrat, ko je bival še na zemlji, tako jih ima tudi dandanes. Takrat se je srd in vsa jeza sovražnikov obračala na Njega samega, sedaj je pa vse sovražno nasprotovanje, vse sumničenje in vse ugovarjanje pododvala sv. katoliška cerkev.

2. Slišali ste pa že brati v evangeliju, da je Kristus rekel: *Kdor ni z menoj, je zoper mene; in kdor ne pobira z menoj, raztresa.* S tem nas jasno uči, da je ni nobene srednje poti med resnico in zмотo, med Kristusom in svetom, treba je, da stopimo na jedno ali drugo stran. Tako smo ali za ali zoper Njega, prijatelji ali sovražniki Jezusovi. — Vsak pa, ki je sovražnik Jezusov, je tudi nasprotnik katoliške cerkve, tudi ona mora obračati Jezusove besede nase: *Kdor ni z menoj, je zoper mene.* In tako jih je mnogo, ki imajo zoper cerkev zmiraj kaj na jeziku, ki vedno ponavljajo stare, že davno ovržene ugovore, da bi le zasejali med katoliško ljudstvo sumničenje in dvome, ter tako pomanjševali ljubezen in vdanost zvestih otrok. Iz dosedanjih govorov, upam, ste si že nabrali zaklad, da boste prav vedeli razsoditi, kakega duha je človek, ki govori zoper cerkev. Danes vam podam še nekoliko odgovorov na napade, ki bi jih vtegnili tu ali tam slišati, da se boste zavedali, kako vam je misliti o njih. Vsi ugovori so obrnjeni ali:

I. Zoper božanstvo katoliške cerkve,

II. zoper svetost in nezmotljivost katoliške cerkve.

I. 3. Sedanje stoletje je nekdo imenoval »papirnato dôbo« in to po pravici, ker se sedaj, kot nikdar poprej toliko piše in tiska bukev in časnikov, da hočejo kar preplaviti svet. Žalibog da je večina tiskanih časnikov in knjig slabih. Sovražniki krščanske vere se tudi najbolj poslužujejo te poti in so zbegali in zmotili že veliko lahkomišljenih in lahkovernih katoličanov v njih verskem prepričanju, da mnogokrat tudi oni vlečejo z enakimi ljudmi, o katerih govori Jezus: *Kdor ni z menoj, je zoper mene.*

Vsi napadi zato tudi najbolj letijo na Kristusovo napravo — na katoliško cerkev in na njenega poglavarja rimskega papeža, ker dobro vedó, da ako bo pastir vdarjen, razkropile bi se tudi ovce. Pred vsem hočejo nasprotniki spodkopati temelj ali podlago ter utajiti božji začetek sv. cerkve.

Kak polovičar hoče tudi pokazati včasih svojo učenost pred kakim priprostim, lahkovernim človekom ter, že prej po kom zapeljan, moško govoriči:

a) »Saj papeštva ni Kristus postavil, ampak se je še le pozneje razvilo. Beseda »papež« celo ne stoji v sv. pismu, rimski škofje so bili poprej škofje kakor drugi, in niso imeli nič večje časti in oblasti. Šele francoski kralj Pipin je dal rimskim škofom deželo in ljudi in jim tako pripomogel k večji moči. Tega so se poslužili rimski škofje, raztegnili so svojo vlado čez vso cerkev, pridejali si ime »papež«, — in tako je nastalo papeštvo in rimsko katoliška cerkev.« — Kaj tedaj moramo misliti o takem ugovoru? Ali je papeštvo božja naprava, ali ne? Mislim, da ste vi, kar vas je tu pričujočih, že izrekli sodbo v svojem srcu. Toliko iz krščanskega nauka zna vsak, da je Kristus sam postavil papeštvo v prvaku apostolov, v sv. Petru. Beseda »papež« res ne stoji v sv. pismu; a stoji pa beseda »Oče«, kar pomeni ravno tisto. In kaj je ležeče na imenu? Mi damo lahko nasledniku svetega Petra časten naslov, kakoršnega hočemo, to nič ne spremeni stvari same, njegove časti in oblasti. Da je rimski škof prejel od Pipina deželo, je res, iz tega pa ne smemo sklepati, da prej ni bilo papeža in da rimski škof ni bil poglavar vesoljne cerkve. To bi bilo ravno tako, kakor če bi jaz trdil, do kakega človeka, ki je pred nekaj leti postal šele bogat, popred celo na svetu ni bilo, zato, ker je bil prej reven in skoro pozabljen. Jednaka je z nasledniki sv. Petra. V prvih tristo letih so bili na zvonanje bolj nepoznani, ker so rimski cesarji strašno preganjali cerkev in so se oni morali z verniki skrivati po podzemeljskih jamah (katakombah), tam opravljati službo božjo, posvečevati škofo in mašnike. Šele za Konstantina Vel. je krščanstvo zadobilo mir in si je smelo očitno cerkve zidati. In sedaj se je čast in oblast naslednikov sv. Petra mogla prosteje in brez zadržkov kazati tudi po zvonanje pred svetom. Kakor je poprej papež ubog in od posvetne vlade preganjan jednako Petru galilejskemu ribiču vladal ves krščanski svet iz podzemeljskih votlin, tako je bil sedaj še bolj očitno časten od vseh vernikov. Za to resnico imamo neštevilno dokazov iz najstarejših časov. Že sveti Irenej, mučenec, ki je umrl leta 202, piše:¹⁾ *Prvi naslednik sv. Petra v Rimu je bil Linus, drugi Anaklet, tretji Klement. Ko so se bili med njegovim vladanjem kristijani v Korintu razdvojili v veliko*

¹⁾ Adv. haer. I. III. c. 3.

razkolništvo, je rimska cerkev poslala ostro pismo na Korinčane. Zgodovinar Socomen¹⁾ potrjuje: Škofu rimskemu pripada zavoljo časti njegovega sedeža skrb za vesoljno cerkev. Malikovalski pisatelj onih časov, Amijan Marcellin, kateremu kot paganu gotovo ni bilo dosti mari za papeža, v svoji zgodovini rimskega škofa naravnost imenuje »poglararja vesoljne krščanske vere.« Mi tedaj vemo, kdo, od kod, od kedaj, in od koga ima v katoliški cerkvi najvišjo oblast. Prijatelji moji, ako bi torej slišali kedaj kakega blebetača, da je papeštvo nastalo šele pozneje: »Ne, ne, papeštvo«, mu recite, »ampak tvoja trditev je nova znajdba, znajdba nevere ali pa hudobije.«

*b) Mnogokrat se sliši: Kristus sam je rekel: *Moje kraljestvo ni od tega sveta.* Papeži pa so imeli lastne dežele, čez katere so bili tudi posvetni vladarji, dokler niso teh zgubili l. 1870. 20. septembra, ko jim je talijanski kralj odvzel Rim. »Saj je tudi prav, kaj če papežu dežela?« Pri tem je razložiti: Rimski škof, sv. Oče papež so poglarar vesoljne katoliške cerkve, naj bo v tej ali oni deželi, v tem ali onem delu sveta. To je njih duhovno kraljestvo, vse drugo posvetno vladanje po raznih deželah imajo druge posvetne oblasti. Papeži pa so ob jednom tudi posvetni vladarji. Kako je to umeti? Kako so to postali? Glejte, po posebni previdnosti božji so dobili papeži vladarstvo čez nekatere dežele. Že Konstantin Vel. v 4. stoletju je papežem daroval mnogo zemlje okoli Rima. L. 755. je francoski kralj Pipin poklonil sv. Petru več pokrajin. Njegov sin, cesar Karol Vel., 774 slovesno potrdi te darove na grobu sv. Petra ter vse tiste dežele izroči v vedno lastnino sv. Petru za prid in prosep katoliške cerkve. Več kot najmanj sto let imajo tedaj papeži kot nasledniki sv. Petra neovrgljivo pravico do tistih cerkvi darovanih dežel ter so bili tudi njih posvetni vladari ali kralji. In taka posvetna oblast se spodobi za papeža že zavoljo njih visokega stanu ali službe, ker ni dostojno, da Oče vseh vernih bi bil podložnik kakega družega pozemeljskega kralja. Še bolj potrebno je, da niso sv. Oče pod nobeno drugo vlado, da so na vse strani prosti v svoji duhovski službi ter oznanjujejo vladarjem in podložnim jednako resnico in pravico, in da imajo saj od svoje dežele potrebne pomočke za svojo apostoljsko službo. Da pa ni neogibno potrebna lastna dežela za papeža, to se vidi iz zgodovine; oni vsejedno ostanejo glavar katoliške cerkve. Zakaj ta je njih pravo kraljestvo, in to kraljestvo ni od tega sveta, akoravno je na zemlji. Papeži ne vla-*

¹⁾ Lib. III. c. 8.

dajo čez katoliški svet kakor kralji in cesarji čez časno premoženje in blagó, ampak le čez našo vest, in ne vladajo s topovi in bodali, ampak le z duhovnim orožjem vere, ljubezni in pokorščine.

Ali pa smejo papeži odstopiti od svojih dežel ter jih prepušiti kakemu drugemu vladarju? Pamet in pravica zahteva, da ne, ker tiste dežele prav za prav niso njih lastnina, ampak lastnina sv. Petra, lastnina vse katoliške cerkve, papež so njen prvi varuh in branitelj in zato so morali roparje izobčiti vselej s cerkvenimi kaznimi, kar se je tudi v novejšem času zgodilo. Kako dolgo bo trpel sedanji rop papeževih dežel, to vé samo Bog v nebesih. Zgodovina pripoveduje, da je bil Rim že sedemnajstkrat od l. 409 naprej papežem za več ali manj časa odvzet in da so ga vselej zopet nazaj dobili, kadar je Bogu dopadlo. Potem bi se smelo sklepati, da bo tudi sedanji rop nehal ob svojem času, ker pravica slednjič vselej zmaga. In papež se bodo smeli bolj prosto gibati kot sedaj — jetnik v Vatikanu. Dobri, zvesti katoličani se vedno zanašajo na božjo pomoč; pa v tem stanu tudi dejanjsko pomagajo sv. Očetu pri njih vladanju s tem, da nadomesti njih ljubezen to, kar so jim odvzeli sovražniki. To kažejo z miloščinjo ali s Petrovim denarjem, ki ga darujejo za potrebe rimske stolice. In glejte, tudi to je nasprotnikom sv. cerkve trn v očeh. »K čemu toliko denarja papežu v Rim, rajši bi ga podelili domačim ubogim?« Ako bi pa ti vprašal, koliko so oni že darovali za tiste dobre namene, bi kmalu umolknili. Kdo more komu prepovedati v kakšenkoli dober namen deliti miloščino? Papež za svojo osebo pač malo potrebuje, ali za vladanje vesoljne cerkve, za razne ustanove, misijonarje itd. je treba denarjev — in zato so od nekdanj že verniki vsega sveta podpirali višjega poglavarja.

II. 4. »No, to mi je lepa svetost in nezmotljivost katoliške cerkve, ko se v nji nahaja ne le toliko slabih kristijanov, ampak tudi mnogo slabih njenih služabnikov med papeži, škofi in mašniki.« — Kaj nam je pri tem misliti, kaj na to odgovoriti?

a) Svetost katoliške cerkve obstoji v svetosti njenega začetnika, svetosti njenega nauka in v pomočkih, s katerimi ona res svetnike vzgojuje; nikakor pa ne obstoji svetost cerkve v svetosti vseh njenih udov, vseh njenih duhovnih služabnikov. Duhovni pastirji so in ostanejo tudi v svoji imenitni časti in službi slabotni ljudje. To velja od vseh, od poslednjega kaplana do sv. Očeta v Rimu. Tudi papež so človek in s tem, da zasedejo prestol svetega

Petra, ostanejo le umrljiv človek in se ne spremené v angelja in ne zgubé prostosti, dobro ali hudo storiti. In tisti, ki zavoljo slabostij in pregreškov posameznih cerkvenih služabnikov mečejo kamenje na vso cerkev, kažejo le ali svojo slaboumnost ali pa hudobnost. — Nikoli ne smemo pozabiti, da je Bog cerkvenim služabnikom vrh drugih lastnostij pridejal še posebno duhovno oblast. Kristus si jih je izvolil za svoje namestnike ter jih poslal med svet. Kdor jih uboga, ta ne uboga samo človeka, ampak Kristusa samega. Kdor jih pa ne uboga, ta ni samo ljudem nepokoren, ampak Sinu božjemu, ki jih pošilja. O teh veljajo besede, ki jih je govoril Gospod učencem: *Kdor Vas posluša, mene posluša, in kdor Vas zaničuje, mene zaničuje*. Zakaj za svoje slabosti in svoje prestopke bodo duhovni pastirji odgovor dajali in *kolikor več je komu dano, toliko več se bo tirjalo od njega*. (Luk. 12, 48.) In pomisliti je, ali ni bil tudi med apostoli Gospodovimi jeden Judež izdajavec in samomorivec? Je li pa zato vsa stvar, vse delo Zveličarjevo brez vrednosti? In ako bi bil kateri papež zavoljo svojega nramnega življenja graje vreden, ali to kalí potem svetost cele cerkve? Resnična je beseda protestantovskega učenjaka Herderja*), da so pri nekaterih papežih pregreški le zato tako očividni, ker so ravno pogreški papežev.

b) »No, — si bo potem kateri mislil — če se še pri papežih govori o pogreških — kako se pa to strinja z nezmotljivostjo katoliške cerkve in nezmotljivostjo rimskega papeža?« Sosebno krog leta 1870, ko se je 15. julija slovesno določila verska resnica o papeževi nezmotljivosti, pisalo se je veliko zoper to resnico in sosebno med omikanimi je bilo dosti ugovorov in nasprotovanja. Navadno se je pa pokazalo, da še menj umejo ta nauk, kakor priprosti kmet. Kaj pa je papeževa nezmotljivost? Ta verska resnica uči: da so rimski papež, kadar govore s prestola, t. j. v spolnovanju svoje službe kot pastir in učenik vseh kristijanov določijo po svoji najvišji oblasti versko ali nramno (dejanjsko) resnico, katero mora sprejeti vsa cerkev, da so obdarjeni po božji pomoči, ki jim je bila obljubljena v svetem Petru, z nezmotljivostjo. Oziraje se na to določbo sv. cerkve, precej spoznamo, kako prazni so ugovori nasprotnikov, ki postavim pravijo: kako bodo papež nezmotljivi, ko so človek kakor drugi, podvrženi slabosti in grehu;

*) Gesch. der Philosophie.

saj niso vsegavedni, ne navdihnjeni, kakor apostoli? Taki pokažejo s svojimi besedami, da ne umejo cerkvene nezmotljivosti. Po svoji lastni človeški moči niso ne papež, ne vsi škofje skupaj nezmotljivi, ampak le s pomočjo sv. Duha, ki jim je obljubljen in potreben v prid vesoljne cerkve. Ni jim potreba vsegavednosti, ker se nezmotljivost razteza le na razodete reči, nikakor pa ne na posvetna opravila, naredbe, vednosti, posvetne postave in vladanje. Zato je kaj neumna trditev, da bi papež, kadar bi hoteli, lahko kaj oglasili za versko resnico. Kako bi mogli papež s a m o v o l j n o razglaševati kaj za versko resnico, ker se morajo v verskih določbah natanko držati razodenja božjega, ki se hrani v sv. pismu in v cerkvenem izročilu, ter od tega ne smejo nič odvzeti in nič pridejati. In pamet nam pravi, da, ko bi namestnik Kristusov, najvišji učenik, mogel krivo učiti, bi se potemtakem cerkev zmotila, prava vera se zgubila in bi jo bil Duh resnice zapustil, katerega ji je Zveličar obljubil na vekomaj. V popolni meri veljajo zastran vere tudi o papežu besede Kristusove v evangeliju: *Kdor ni z menoj, je zoper mene.*

5. Toda ne bi prišli do konca, ako bi hoteli ovreči vse ugovore zoper nezmotljivost in svetost, ali božanstvo katoliške cerkve. In ker mi je nemogoče v jedni pridigi odgovoriti na različne napade zoper sv. vero, vas za prihodnje rajši pošljem do nekoga drugega, ki je v rešitvi ugovorov in napadov in dvomov zoper sv. vero in katoliško cerkev posebno izurjen učenjak. Pa vam tudi ni treba tako daleč iti, da bi našli tega učenika, on je tako postrežljiv, da vsakega prej ali pozneje obišče v domači hiši. Pa nikari se ne ustrašite moža; zdi se kaj resnoben in temen, skoraj grozno kaže zobé in vdrte oči in rožlja s suhimi kostmi. Menda že poznate tega učenika? T o j e s m r t ! Da, prijatelji, kadar smrt potrka na vrata in stoji pred posteljo, takrat zgubé vsi napadi zoper vero svojo moč, potem umolknejo vsi ugovori, vsa slepila zginejo — in vest, vera in resnica pridejo do svoje pravice. V zdravih, veselih dnevih lahkomišljenega sladnega življenja se že marsikateri katoličan ni zmenil za svojo vero, ali je celo od nje odpadel; toda v zadnji, resni uri pred obličjem blede smrti še nikdar katoličan ni zatajil svoje vere ali spremenil iz strahu pred sodbo božjo; ko to trdim, se sklicujem na skušnjo in zgodovino vseh časov; da bi kak katoličan odstopil na smrtni postelji, še ni bilo slišati ne brati! Nasproti koliko odpad-

nikov in drugoverceev (protestantov) je trepetalo ob koncu življenja zavoljo negotovosti, ali se znajdejo v pravi, zveličanski veri, ali ne. Koliko jih še nazadnje išče tolažbe v naročju katoliške cerkve, in se tega ne kesajo ob ločitvi. Dvom in grizenje vesti jih več ne nadleguje — katoliško srce je mirno. — Sme se reči, kakor zgodovina spričuje, da odpadnike že splečuje smrt sama. Omenim samo nekaterih začetnikov protestantovske krivovere. Spalatin, Just, Jonas in Osiander, najbližnji prijatelji Lutrovi, so umrli v strašni obupnosti. Lutra je pridšega od pojedinke, kjer je zelo pil in vganjal pregrešne šale, mrtvoud zadel. Cvingli je, navduševaje, da se vsi katoličani kot psi pomoré, v bitvi žalostno končal. Henrik VIII., ta mesenež, je zdihnil z besedami: Jaz sem vero, jaz sem nebesa zgubil! Kraljica Elizabeta je kričala na smrtni postelji: Jaz že čutim peklenški ogenj! Calvin je med preklinjevanjem izdihnil dušo. Da, predzadnja ura tudi polovernim odpre oči, da ne dvomijo nad resničnostjo katoliške cerkve. Zato, ljubi moji, ako vas napadejo ali slišite dvome in ugovore zoper katoliško cerkev govorite si: Srce moje, le potrpi, pride smrt, vse mi bo razjasnila, takrat boš gotovo želel katoliško umreti. Melanhton je umiral, pride njegova stara dobra mati in se joka ter vpraša: kaj če sedaj storiti, ali luteranka postati ali katoličanka ostati. Melanhton čudno odgovori: »Ljuba mati, ostani v stari katoliški cerkvi, živeti je lažje lutrovsko, a umreti je boljše katoliško.« Prijatelji, odgovor ta je resničen: Umreti je boljše katoliško. In kdo ne želi srečno umreti? To nam daj Bog. Amen. A. Žlogar.

2. Potrpežljivost.*)

Potrpite drug z drugim.

Kol. 3, 13.

Kadar se človeku pripeti kaj hudega, se mu najpreje vsiljuje žalost. Iz žalosti se rodi jeza, iz jeze so vraštvo, iz sovraštva krivične misli in dela proti nasprotniku. Bog hoče, da bi bili v vsem popolni in zato nam ponuja pripomočke proti tem štirim strastém. Premagati jih je kristijanu lahko. Žalost — premaga potrpežljivost, jezo — krotkost, sovraštvo — ljubezen, krivičnost — pravičnost. Prva v ti vrsti je potrpežljivost, nje se je treba torej najpreje poprijeti, da ne pridejo jeza,

*) S. th. III. II. q. 136. a. 1—4.

sovraštvo in krivičnost na dan. Sv. Pavel nas opominja: *Potrpite drug z drugim*. Današnji govor se peča s potrpežljivostjo.

1. Potrpežljivost je tista čednost, katera nam daje moč, da zavoljo Boga premagujemo žalost, ki nas zadeva vsled neugodnosti vsakdanjega življenja. Človeško življenje je obsejano s trnjem in osatom. Kamor stopimo, zadenemo obenj, se zbedemo in žalost nam sili v srcé. In koliko hudega prihaja iz žalosti! *Posvetna žalost prinaša smrt*, pravi sv. Pavel (II. Kor. 7, 10.) In modri Sirah govori: *Žalost jih je veliko umorila; in ona nič ne pomaga*. (Sir. 30, 25.) Vzglede nam podaja vsakdanja skušnja na stotine.

2. Ker je žalost tako škodljiva, se ji mora človek upreti. Toda ni mu mogoče, če ne misli na dosego boljše reči, kot jo je ravno izgubil. Žalosten je zavoljo neke neugodnosti. Premagal bo žalost, če se spomni na večno veselje, ki ga čaka onstran groba; na neskončnega Boga, ki se mu sam obeta v plačilo. Pri teh mislih se mu ne bo zdelo vredno žalostiti se zavoljo izgube posvetnih stvari. Nepotrpežljiv človek kaže, da ima posvetno reč, kojo je izgubil, rajši nego Boga, da je na svet preveč navezan. Čim bolj ljubiš Boga, tem lažje potrpiš. Potrpežljivost, kakoršna je potrebna kristjanu, je nemogoča, kjer ni prave goreče ljubezni do Boga. Prava ljubezen je pa nujno združena s posvečujočo milostjo božjo. Zato moraš, če se hočeš navaditi potrpežljivosti, rabiti tista sredstva, s katerimi se posvečujoča milost božja pridobiva, oziroma množi; pred vsem prejemaj v ta namen sv. zakramente. Recimo torej z Davidom: *Moja duša, podvrzi se Bogu, ker od njega pride moja potrpežljivost*. (Ps. 61, 6.)

3. Dasi pa je potrpežljivost zvezana z božjo ljubeznijo, vendar ne moremo govoriti o nji pri zveličanih v nebesih. Tam ne bo treba ničesar več potrpeti in tam nas čaka le večno plačilo za potrpežljivost, katero smo kazali v svojem življenju. Sv. Avguštin pravi (XIV. De civit. Dei, c. 9, § 5.): *Potrpežljivost je potrebna samo tam, kjer se mora kaj hudega trpeti; v nebesih bo pa tisto večno, kamor se s potrpežljivostjo pride*.

4. Potrpežljivost ima za nas najlepše nasledke. *Potrpežljivost dopolni delo*, pravi sv. Jakob (Jak. 1, 4.), in Jezus nam kliče: *V svoji potrpežljivosti boste ohranili (ali po latinskem posedovali) svoje duše* (Luk. 21, 19.). Posedovati se pravi v miru gospodariti nad kakò stvarjo. Ker potrpežljivost s korenino izdere vse, kar

more dušo vznemirjati, zato res potrpežljivi človek v miru gospodari sam seboj, ali v miru poseduje svojo dušo.

Sklenimo danes, vse težave potrpežljivo prenašati. Tudi v nadlogah in bridkostih hočemo Boga hvaliti, kakor potrpežljivi Job, in z nebeškim Učenikom bomo govorili: *Oče, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!*

Dr. J. Krek.

Prva predpepelnična nedelja.

I. Resnice sv. vere. — XII. Zavrnitev besedij: „Vse jedno je, kaj kdo veruje, samo da živi pošteno“.

Ne delam ti krivice. • Mat. 20, 13.

1. Hišni gospodar v današnjem sv. evangeliju si je v raznih urah najel delavcev. Na večer jim je tudi plačal plačilo, za katero se je pogodil z njimi. Ko so pa oni, ki so bili prvi, prejeli v denarju, kakor drugi, so godrnjali, rekoč: *Leti poslednji so le jedno uro delali, in si jih nam jednake storil, ki smo težo dneva in vročino prenašali.* In niso nehali godrnjati, dokler je rekel jednemu izmed njih: *Prijatelj, ne delam ti krivice; ali se nisi za denar z menoj pogodil? Vzemi, kar je tvojega, in pojdi!*

Glejte neizmerne dobrote božje! Ali se ne pravi to od Boga odgovor tirjati? Saj hišni gospodar v današnjem sv. evangeliju ni nihče drugi kot nebeški Oče. Kdo bi se upal Bogu zoperstavljati? In vendar takih ljudij je tudi še dandanes mnogo. V dosedanjih pridigah smo na novo poživili vero v mnoge verske resnice. Trdno in živo verujemo, da je Jezus Kristus pravi Bog, da je ustanovil sv. katoliško cerkev in da mi moramo za resnico imeti vse, kar nam sv. katoliška cerkev zapoveduje verovati. Mnogi takoimenovani olikanci pa pravijo: »Vse jedno je, kaj kdo veruje, samo da živi pošteno«. — Čemu je prišel potem Sin božji na svet? Čemu ustanovil katoliško cerkev in ji dal dar nezmotljivosti? — Da, čudno ni, da Bog ljudi zaradi njih nejevere večkrat kaznuje. Da, on pri tem lahko govori z evangelijskim hišnikom: *Ne delam ti krivice.* Kazen človek sam zasluži. Kot konec svojim govorom o nekaterih poglavitnih resnicah sv. vere vam hočem razložiti, da so besede: »Vse jedno je, kaj kdo veruje, samo da živi pošteno«

1. popolnoma nekrščanske, brezbožne, in

2. popolnoma napačne, nespametne.

I. 2. Tisti, ki trdijo: Vse jedno je, kaj veruje človek, ako le živi pošteno, — hočejo večjidel s tem reči: Kdor pošteno živi, naj sicer veruje, kar hoče, lahko pride v nebesa in se lahko zveliča. Ako hočemo zvedeti, jeli to res, koga naj pred vsem vprašamo? Kdo nam bo najboljše pojasnil? Mislim: Tisti, ki nas kedaj lahko vzame v nebesa ali pa odloči od njih, Kristus bo najboljše vedel, kaj je potrebno, da pridemo v nebesa.

a) No, kaj pravi Zveličar? Čujte samo nekatere določne izreke Jezusove: *Kdor ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime jedinorojenega Sina božjega.* (Jan. 3, 18.) Ako se ropar ali morivec zasači pri hudodelstvu, se lahko reče: Ta je že sojen, pri tem ni treba dolge preiskave in obravnave — gotovo je, da bo obsojen. Tako pravi Zveličar: Kdor ne veruje, je že sojen t. j. pri tem ni nič drugega treba, je že pogubljen. *Zakaj? Zato, ker ne veruje.* — Na drugem mestu govori Kristus kar naravnost: *Pojdite in oznanujte evangelij vsej stvari; kdor veruje in je krščen, bo izveličan, kdor pa ne veruje, bo pa pogubljen.* (Mark. 16, 16.) In sedaj se vprašajmo, predragi: Kdo ima prav, kdo bolje vé: Sin božji, večna resnica govoreč: *Kdor ne veruje, bo pogubljen*, — ali tisti ljudje, ki pravijo: Vse jedno je, kaj kdo veruje.

b) Vprašajmo nadalje sv. apostole, katere je Kristus poslal svet spreobračat in ljudi vodit v nebesa: Kaj oni pravijo k tej trditvi? Sv. Peter pravi: *V nobenem drugem ni zveličanja in nobeno drugo ime ni dano ljudem pod nebom, v katerem bi se mogli zveličati, kakor ime Jezus.* (Dej. ap. 4, 12.) Kdor torej v Jezusa ne veruje, se ne more zveličati. Sv. Janez (I. 5, 10) piše: *Kdor ne veruje Sinu, ga stori lažnika.* Sv. Pavel (Hebr. 11, 6.) pravi: *Brez vere ni mogoče Bogu dopasti.* Tedaj sv. Pavel ne pravi: Brez vere se more tudi v nebesa priti, če se le pošteno živi, ne pravi: brez vere je težje lepo živeti in v nebesa priti, ne, on pravi: brez vere ni mogoče Bogu dopasti. Da, on še celo piše: *Če bi angelj z nebes prišel ter vam drugi evangelij oznanoval, kakor jaz . . naj bo proklet* (Gal. 1, 8.) in sv. Janez pravi: *Kdor koli odstopi in ne ostane v Kristusovem nauku, nima Boga, . . za očeta, prijatelja, deleža pri njem.* (2 Janez 9.)

Kaj ne, to se glasi vse drugače, kakor pa, kar trdijo novosegnetni učenci: »na veri pač ni dosti ležeče«. Kdo ima prav, kdo bolje vé: Ti sv. apostoli, ki so od Kristusa slišali resnico, od svetega Duha bili razsvetljeni — ali pa tisti »olikanci«, ki sami malo ali nič ne verujejo, ki niti ne vedó, kaj da je v katekizmu?

c) Vprašajmo na dalje! Od apostolskih časov so bili pobožni možje, ki so nasledovali apostole. Njim so apostoli izročili nauk, da bi ga ti zopet drugim oznanovali nepokvarjenega. In od teh sv. mož so mnogi zapisali tiste nauke v bukve, ki jih hranimo še sedaj. Te sv. može imenujemo cerkvene očete ali cerkvene učnike. Kaj pravijo ti k oni trditvi? Čujmo le nekaj stavkov: *Nobeden še ni* — pravi sv. Krizostom — *dosegel brez vere zveličanja. Vera je,* — pravi sv. Ambrož — *ki pelje k zveličanju. Ozdravljenje dušnih ran in odpuščanje grehov je le v veri na Jezusa* — pravi sv. Avguštín — in zopet: *Vera je začetek vse pravičnosti, tedaj ne more biti* (v pravem pomenu) *niče pravičen, ki nima vere. Zatorej verujmo, bratje moji* — pravi nadalje — *to je prva zapoved, to je začetek verstva in življenja.* Tako jednoglasno trdijo sv. očete. Zopet vprašam: Kdo vé boljše, kdo ima prav, komu bomo verjeli: Tem svetim od Boga razsvetljenim možem, katerih modrost občuduje svet, ali pa tistim blebetačem, ki o veri nič ne umejo?

č) Mi vemo, da je Zveličar izročil svoj nauk katoliški cerkvi, naj bi učila vse ljudi, kakor je on zapovedal; in vemo da je obljubil pri njej ostati do konca sveta, (Mat. 28, 20.), in da se zato moramo obrniti na katoliško cerkev, kadar hočemo izvedeti, kaj da je nauk Kristusov. Mi vemo, da se katoliška cerkev ne more zmotiti v svojem nauku, ker ji je Gospod obljubil svetega Duha in je ona po besedah apostola Pavla (1. Tim. 3, 15.) ravno *steber in temelj resnice.* Mi vemo, da vsak, kdor ne veruje cerkvi ali vedoma zavrže in taji od nje zapovedano resnico, neha biti katoliški kristijan, da je odpadel od vere, se odločil od cerkve. No, in kaj uči nezmotljiva cerkev o tisti trditvi, da je vse jedno, kar kdo veruje, če le pravično živi? V veroizpovedanju sv. Atanazija, katero cerkev veleva duhovnom moliti, se bere: *Kdor se hoče zveličati, mora se najpoprej držati katoliške vere, kdor je ne ohrani cele in nepokvarjene, bo gotovo pogubljen vekomaj.* In sicer je cerkev mnogokrat slovesno določila, da razun katoliške vere ni zveličanja. Kdor to taji, kdor trdi, da je vse jedno, kar se veruje, akoravno vé, da cerkev drugače uči: ta ni katoliški kristijan, ta je odpadel od vere.

Zdaj vemo, kaj je s stavkom: Vse jedno je, kar kdo veruje. Ta stavek nasprotuje nauku Jezusovemu, apostolov, sv. očetov, katoliške cerkve: je tedaj krivoversk, nekrščansk, brezbožen; kajti kdor hoče ostati katoliški kristijan, ne more trditi kaj takega.

Pa če bi tudi cerkev tega naravnost ne učila, lahko že z lastno pametjo spoznamo, da so one besede napačne.

II. 3. A. Kaj bi vi k temu rekli, če bi kdo trdil: Vse jedno je, če imam jezik, da le govorim; če imam noge, da le hodim; če imam pljuča, da le diham? Vi bi mislili: To je neumno govorjenje; kajti brez jezika se ne more govoriti, brez nog ne hoditi, brez pljuč ne dihati. Ravno taka, glejte, je z besedami: Vse jedno je, kar kdo veruje, samo da pošteno živi; brez vere se pravično ne more živeti. Zakaj?

a) Zato, ker brez vere še celó ne vemo, kako naj pravično živimo. Kdo živi pošteno? Kdor ne krade, ne ropá, ne morí. Pa to še ni zadosti; marsikateri ne pride vse svoje življenje pred sodbo ali v zapor in vendar je prav hudoben človek. Kdo živi popolnoma pravično? Ljudje, ki pravijo: vse jedno je, kar kdo veruje, bi rekli: Tisti živi pošteno, kateri živi po svojem možatem prepričanju, t. j. po svoji glavi, kakor ima on za prav. Ali je pa to tudi res? Glejte, mnogi ljudje na Korsiki mislijo, da je prav, ako se umori razžalnik — in to tudi storé — ali je to pravično? Divjaki v Ameriki imajo za največjo čednost in čast, ako pomoré prav dosti sovražnikov — je-li to pravično? Mnogi »omikanci« imajo navado pri medsebojnih sovraštvih srečkati in, katerega zadene, tisti se usmrti. Turkom se zdi prav, ako ima jeden mož več, da, veliko žen — ali je to pravično? Vprašam vas torej: Ali je to pravično življenje? Drug za drugim bi vstali ter mi odvrnili: Ne, nikdar ni to pošteno življenje, ako se kdo le obnaša po svoji glavi. Le tisti živi pošteno, kdor se tako vede, kakor Bog hoče in zapoveduje. Ako tedaj hočem pošteno živeti, moram spolnovati božjo voljo in zapovedi. Kdo mi pa pove, kaj je njegova volja? To mi pove le sv. vera, kar nam pričujejo ravno sedanji malikovalci, ki so tako daleč za nami v omiki. Kdor tedaj ne veruje, ta ne pozna božje volje in zapovedij, zato jih tudi ne more spolnovati in zato tudi ni popolnoma pravičen.

b) Če bi pa tudi poznal božje zapovedi, ne spolnoval bi jih vendar ne. Zakaj?

Ako bi se vprašali: Ali smo spolnovali zmiraj zapovedi božje? Kaj pravi k temu naša vest? Ta nas sili odgovoriti: Oh ne, nismo zmiraj spolnovali zapoved božjih, mi smo grešili! A zakaj? Bili smo zapeljani; skušnjava je prevelika, poželenje premočno, volja preslaba. Pa mnogokrat smo spolnovali tudi božje zapovedi, prestali skušnjavo, zmagali hudo nagnjenje. Kaj

nam je pripomoglo k temu? Razven milosti božje misel: Bog je prepovedal, ne pridem v nebesa, moral bi v pekel, sramovati bi se moral ob sodbi pred vsemi ljudmi in angelji. Če bi nas taka misel ne bila zadrževala, grešili bi bili gotovo. In glejte, pri nevernežu so tiste skušnjave, tista nagnenja, njegova volja je tudi slaba, morda še slabša kot naša, in on zraven tudi ne veruje na večno življenje, sodbo, pekel, nebesa; ali bo vse skušnjave premagal? Ne, brez božje pomoči to ni mogoče.

Če bi pa tudi brez vere spolnoval vse druge zapovedi in v tem pošteno živel, jedne zapovedi bi vendar ne spolnoval — in bi torej ne bil popolnoma pravičen. Zakaj Bog je tudi zapovedal, da moramo verovati, da moramo poslušati cerkev — in brezverec ne drži te zapovedi.

c) Ako bi spolnoval celo vse zapovedi, vendar bi mu nič ne koristilo. Zakaj? Nebesa so neskončno lepa in veličastna, da jih ne moremo zaslužiti s svojimi deli. To bi bilo ravno tako, kakor bi kdo hotel kupiti z jednim vinarjem celo mesto. Zato nam je moral Jezus sam pomoči s svojo milostjo, moral nam iz zaklada svojih zaslug kupiti nebesa; le on je to v stanu. Kdor pa ne veruje v Kristusa, ta nima deleža pri njem in njegovih zakladih, ta si ne more, če bi živel še tako pravično, nebes zaslužiti. Tak je po besedah sv. Avguština podoben človeku, ki se zelo trudi h kakemu cilju dospeti, pa ni na pravem potu. Naj še tako teče, dokler ne krene na pravo stezo, ne bo dosegel cilja.

Tako smo videli, da je trditev: vse jedno je, kaj kdo veruje, da le pošteno živi, popolnoma napačna. Ako jo pa še pretehtamo,

4. B. homo videli, da je tudi nes pametna.

Če je vse jedno, kar kdo veruje, — potem je tudi vse jedno, če še verujemo v jednega Boga ali ne; če molimo kamen, les, živali, kot pagani; ali pa sami sebe, kot novošegni učenjaki; ali imamo Kristusa za Sina božjega, ali ne; ali verujemo, da je duša neumrjoča, ali pa da je s smrtjo vse končano . . . Kateri pameten človek bo verjel take neslanosti? In v taka nasprotja se zapletejo ljudje, ki se štejejo zelo omikane.

Če je vse jedno, kar kdo veruje, potem se more dosledno reči: Bog mora biti zadovoljen, ali ga molimo, ali ne; ali njemu služimo, ali pa malikom. Ne, on nam ne pove, kako ga naj častimo, ampak mi sami si naredimo vero, in Bog mora biti s tem zadovoljen, kar mu mi damo.

Kdor trdi, da je vse jedno, kar se veruje, mora tudi reči: Če se je tudi Bog razodel po svojem Sinu, vendar je vse jedno, ali to verujemo in sprejmemo? ali ne dolžimo tako Boga laži, kateremu ni več verjeti? Ali pa ni to neumnost, da, bogokletstvo?

Če je vse jedno, kar verujemo: Zakaj pa je Bog poslal svojega Sina, zakaj je ta kot revno Dete jokal v jasliah, trideset let se mučil, tri leta učil s potom v obrazu in slednjič med strašnim trpljenjem izdihnil svojo dušo? Zakaj bi se bili apostoli razkropili po vsem svetu med divja ljudstva? Zakaj so šli misijonarji v Azijo, Afriko, Ameriko in se izpostavljali tolikim nevarnostim? In če je vse jedno, kar se veruje, potem bi bili sveti mučeniki kaj abotni ljudje, da so za vero prelivali kri. Saj bi si bili lahko mislili: na veri ni nič ležeče, tudi kot malikovalec lahko pošteno živim ter se izveličam.

Glejte, k takim neslanostnim pridejo tisti, ki trdijo, da je vse jedno, kaj kdo veruje, če le pošteno živi. Pa se še imenujejo »omikane«.

5. Zdaj vemo, kaj je na besedah: vse jedno je, kaj kdo veruje, da le živi pošteno. Če bi bil jeden ali drugi iz lahkomišljenosti kdaj pritrdil temu, bo vedel, kaj si ima misliti in odgovoriti tistemu, ki bi kaj takega trdil. Zahvalimo se prav srčno Bogu, da smo rojeni in vzgojeni v katoliški cerkvi. Pred vsem pa si prizadevajmo živeti po svoji veri. Kajti sama vera, ako bi jo zatajevali z grešnim življenjem, bi nam nič ne koristila, temveč še le pomnožila pogubljenje. Po pravici bi nas ob sodbi pagani tožili rekoč: Gospod, če bi nam bil ti dal pravo vero in zveličavne pomočke, služili bi ti bili boljše. Pa če nas zavržeš zavoljo naših grehov, moraš kristijane, ki so poznali tvoje zapovedi, imeli zakramente — pa vendar grešili, — moraš te desetkrat bolj zavročiti. Skrbimo, da nas ne zadene to očitjanje, ampak da prejmemo krono, obljubljenemu tem, ki verujejo v Kristusa in spolnujejo njegove zapovedi. Amen.

A. Žlogar.

2. Ali more človek kaj zaslužiti pri Bogu?*)

Pokličí delavce in daj jim plačilo.
Mat. 20, 8.

Naše življenje, kot se opisuje v današnjega evangelija priliki, je dninarsko in ne tlačansko. Dninar in tlačan delata in se trudita, toda koncem dneva dobí prvi plačilo, drugi pa ne. Težav in

*) S. Th. 1. 2. q. 114. c. 1. 2. 3.

bolečin, skrbij in truda, dušnih in telesnih sitnostij nam prinaša vsak dan v obilici. Te težave pa niso zastoj, marveč v neskončni dobrotljivosti nam jih Bog poplačuje, če jih obračamo njemu v čast. V dnino nas vabi tudi greh, toda slabo plačuje svoje delavce. Božja dnina je najboljša, ker ji je za plačilo odmenjeno večno življenje. In če primerjamo večno plačilo s trudom na svetu, se nam mora zdeti mnogo preveliko. Ne moremo umevati, kako plačuje Bog tako neznatna dela s tolikim plačilom. Človek nima za svoja dela nobene pravice tirjati plačila od Boga. In vendar smemo govoriti o svojem zaslužnju.

O teh dveh resnicah razpravlja današnja pridiga.

1. Človek nima za svoja dela nobene pravice tirjati plačila od Boga. Plačilo se imenuje to, kar se komu dá za njegovo delo ali za njegov trud. Človek je nasproti drugemu človeku lastnik svojih telesnih in dušnih močij in mu jih zato lahko za primerno ceno prepusti za manj ali dalj časa. Nasproti Bogu se pa človek ne more imenovati lastnik; on ne more Bogu ničesar prodati ali posoditi, ker vse, kar ima, je od Boga. Ničesar nima svoje lastnine, razven greha. Zato tudi nima nobene pravice, za svoja dobra dela tirjati od Boga kakega plačila. Telo in duša je božji dar in po pravici pravi apostol: *Kdo mu je prej kaj dal, da bi se mu povrnilo? Zakaj iz njega in po njem in v njem je vse.* (Rim. 11, 35. 36.) Bog tudi nima nobene koristi od naših dobrih del. Čast, ki mu jo dajemo ž njimi, koristi nam in ne njemu. *Ako pravično delaš, kaj mu daruješ in kaj prejme iz tvoje roke?* (Job. 35, 7.) Pravičnost v pravem pomenu besede je mogoča samo med enakimi. Žival nima nobene pravice do človeka. Človek pa nikakor ni enak Bogu. Zato tudi ne more trditi, da ima kake pravice do Boga. V tem smislu pravi Jezus: *Kadar storite vse, kar vam je zapovedano, recite: Nepridni hlapci smo, storili smo, kar smo bili dolžni storiti.* (Luk. 17, 10.)

2. Človeška dela sama po sebi so sicer brez vrednosti pred Bogom, toda neskončna dobrotljivost božja povzdiguje človeška dela, da so v resnici zaslužljiva. *Vsak bo prejel lastno plačilo po svojem delu,* pravi sv. Pavel. (I. Kor. 3, 8.) Torej čaka človeka plačilo za dobra dela. In sicer je to plačilo — večno življenje. Odkod pa imajo človeška dela toliko svojo veljavo? Sv. apostol Pavel nam odgovarja: *Milost božja je večno življenje.* (Rim. 6, 23.) P o s v e-

čujoča milost božja je namreč tista nadnatorna moč, ki povzdiguje človeška dela. Ljudje namreč po posvečujoči milosti božji niso več *nepridni, malovredni hlapci*, marveč posinovljeni otroci Božji, *če pa otroci, tudi dediči*. (Rim. 8. 17.) Posvečujoča milost božja daje torej človeku pravico do nebes, pravico do večnega življenja. Bog ne plačuje v človeku toliko njegovih del, kolikor moč svetega Duha, ki ga po svoji milosti nagiblje in vodi, ozira se na živo vodo od Kristusove zaslužene milosti, ki je *v njem studenec vode, izvirajoče v večno življenje*. (Jan. 4, 14.) Posvečujoča milost božja ima pa zato tako moč, ker po nji veže nadnatorna vez ljubezni človeka z Bogom. O ljubezni pa pravi Zveličar: *Kdor mene ljubi, ga bo ljubil moj Oče in jaz ga bom ljubil in se mu bom sam razodel*. (Jan. 14, 21.)

Skrbimo za to, da ne izgubimo posvečujoče milosti božje in ž njo pravice do plačila po prestani dnini svojega življenja.

Dr. J. Krek.

Druga predpepelnična nedelja.

I. Zakaj nam beseda božja tako malo koristi?

Seme je božja beseda.
Luk. 4, 10.

Najlepšo hvalo božji besedi daje sveti Duh sam. V knjigi modrosti pravi: *S svojo besedo si vse reči naredil* (9, 1.) Po neustvarjeni večni Besedi nas je Bog ustvaril; *vse si po nji naredil*, pravi sv. Janez v začetku svojega evangelija; in po ustvarjeni besedi, po oznanovanju sv. evangelija nas je preustvaril. Beseda božja oživi grešnika, ki mu je greh umoril dušo, in človeka, ki mu je v mlačnosti duša komaj še na pol živa, beseda božja ozdravi in okrepi. Jezus Kristus v evangeliju imenuje bogove tiste, katerim je bila beseda božja govorjena. (Jan. 10, 35.) Sv. Tomaž pravi k tem besedam: Tiste, ki so bili preje komaj ljudje, spremenila je živa beseda božja, da so sedaj podobni Bogu; po milosti božji so deležni božje nature. — Beseda božja je delovala na človeški rod ob vsakem času, na vseh krajih; beseda božja je preverila ljudi, da so verovali najbolj nedoumne skrivnosti; da so upali stvari, samim človeškim močem nedosežne, da so v dejanju vršili najbolj težke reči.

Ugovarjate pa mi morda: če je tolika moč besede božje, zakaj pa mi ne vidimo nobenega njenih čudežev? Toliko pridigarjev in toliko pridig — kje je pa sad? Pridige so bile v davnih časih magnet, ki je vlekel na-se tudi srca od železa; sedaj menda je ta magnet izgubil svojo moč, ker nobenega več ne gane. — Žal, res je, kar pravite; in jaz mislim danes raziskavati, zakaj je ta stvar tako.

Sv. pismo pravi, da je beseda božja podobna semenu, ki je je vsejal sejalce. Da to seme ne rodi sadú, gotovo ni kriv sejalce, namreč Bog, ki nobene stvari tako ne želi, kakor bogate žetve. Torej mora biti ali seme pokvarjeno, ali pa je slaba zemlja, to je, srca poslušalcev so sprijena. Ne tajim, da včasih pridigarji morda čez svojo voljo čisto seme besede božje pokvarimo, ker mu puščamo smeti in ljuliko, t. j. praznih človeških besedij. — No, bodi si to kakor hoče; Bog sam nam pravi: glavni vzrok vendar, da beseda božja ne more pokazati svoje moči, tega smo največ krivi mi sami. V našem srcu je glavna, in pogosto tudi jedina zavira, da beseda božja ne požene in ne rodi sadú. O tej stvari bodem danes govoril. Pravim torej: za božjo besedo imajo slabo pripravljeno srce: 1. tisti, ki nočejo poslušati besede božje; 2. tisti, ki poslušajo besedo božjo, a se nočejo po nj; ravnati; 3. tisti, ki imajo dobre sklepe, pa jih ne izvršé.

I. Prvi, ki se upirajo môči božje besede, so tisti, ki je nočejo poslušati. — Kdor hoče mirno spati, zagrne okno, da mu luč ne nagaja. Taki so nekateri grešniki. Mirno hočejo spati v svojem grehu, in zato se ogibajo vsakega solnčnega žarka, ki bi jih utegnil vzbuditi; če je pridiga zjutraj pri prvi maši, pridejo k zadnji maši; če je pridiga ob desetih, pa pridejo zjutraj; če je obakrat, pa tako pridejo, da raji malo maše zamudé, kakor bi slišali nekoliko pridige. Izgovarjajo se, da imajo doma opraviti in zato ne utegnejo hoditi k pridigi. Pravi vzrok pa je ta: ne slišijo radi govoriti o smrti, o sodbi, o peklu, ker to bi jih motilo v njih grešnem življenju.

Ali ni to očitno znamenje, da ti niso ovce iz Kristusovega hleva, ki nočejo poslušati njegovega glasú? Zato nočejo poslušati duhovnika, ker nočejo poslušati Boga. *Nočejo poslušati tebe*, govori Bog k preroku, *zato, ker nočejo mene poslušati*. In če morda kdaj pridejo v cerkev, ko je ravno pridiga, ni jih sram, da se obrnejo in gredó iz cerkve; menda jih žene sam hudobni duh iz cerkve. Sv. Ciril vpraša: *Ali veste, zakaj je Judež pri zadnji večerji precej*

šel iz dvorane, ko je Kristus začel govoriti? Vlekel ga je ven hudobni duh zato, da bi se ne spreobrnil in prosil odpuščanja za svoj greh. Taki ljudje nikoli ne popusté grdih navad, nikoli ne poravnajo storjene škode, nikoli ne nehajo preklinjati, nikoli se ne odvadijo nečistemu grehu. Skratka: nikoli se ne spokoré.

Upam pa, da mej vami ni nobenega tako nesrečnega, ki se bi ne hotel spreobrniti; zakaj to je najhujše, kar si moremo misliti. Pač pa je morda kdo, ki se brani priti k pridigi iz prevzetnosti; sam pri sebi govori: »Kaj je meni treba pridige.« O ko bi vedel, kako se moti, in sicer na svojo škodo! Recimo, da mož res nekaj vé, a zato še nikakor ne more reči: meni ni treba hoditi poslušat pridig in krščanskega nauka. — Ali veste, kak razloček je mej deževnico in studenčnico? Voda izpod neba je mehka, dela polja rodovitna in dá žitu dobro rast; voda iz zemlje polagoma zamori rastline. — Tako se loči vednost, posvetno znanje, katero si sami s svojimi močmi pridobite, in pa vednost, ki jo Bog vlije v vašo dušo. Vsaka posvetna vednost je prazna, nerodovitna, ne gane vam srca. Vednost, ki prihaja od zgoraj, pa ima v sebi moč, ki vas priganja na čednost in svetost. Ali ni torej nespameten, kdor misli, da ne potrebuje božje besede? Vsem jo je treba poslušati, nevednim in najbolj učenim. In ko bi bil mej vami kdo tako moder kakor Salomon, ne upal bi se mu reči: tebi ni treba poslušati božje besede. Kdo je bil o božjih stvareh bolje poučen kakor kralj David? In vendar se grešni kralj ni spokoril, dokler ni slišal iz ust preroka Natana ostre božje besede. Kadar torej duhovnik v božjem imenu govori, morajo ga vsi poslušati, tudi tisti, ki mislijo, da vse vedó.

Sicer pa lahko vprašamo, kje so tisti učeni modrijani, ki vse vedó? Tisti, ki najbolje vedó, kaj telesu dobro dé, kaj mu pridi in kaj mu škoduje, najmanje poznajo potrebe svoje duše. Morda so dobri uradniki, slavni učenjaki, premeteni trgovci, spretni umetniki, izučeni rokodelci; ali v dušnih rečeh so strašno nevedni. In ti si domišljajo, da jim ni treba hoditi k pridigam. — Prerok Izaija jim kliče: *Gorjé vam, ki se sami sebi modri zdite.* (5, 21.) Vi ne pomislite, da sovražite same sebe, da same sebe kaznujete huje, kakor cerkev kaznuje najbolj uporne podložnike. Tistim, katere cerkev izobči iz krščanske družbe, prepoveduje cerkvena postava kakor nevernikom, da ne smejo biti pri sv. maši; nobenemu izobčencu pa ne prepoveduje hoditi k pridigam. Vi torej, ki ne hodite k pridigam, s svojo dušo huje ravnate, kakor cerkev

z najbolj trdovratnimi grešniki. — Jaz prav nič ne dvomim, da je mej vami marsikdo, kateremu je bolj treba hoditi k pridigam ali krščanskemu nauku, kakor pa k sv. maši; in zato morda huje greši, da opusti pridigo, kakor pa, ko bi opustil mašo.

Kaj naj pa rečem o tistih, ki zato ne pridejo, ker morda ni prostora v klopéh, da bi sedeli? V starih časih so kristijani iz spoštovanja do božje besede pridigo stojé poslušali. Sv. Avguštin pripoveduje, da je videl mej poslušalci bolj slabotne in bolnike; smilili so se mu, in zato jim je rekel s prižnice, naj se vsedejo; pa niso hoteli. Evzebij iz Cezareje piše v svojih knjigah: ko je pridigoval, prosil je cesarja Konstantina Vel., naj se vsede na svoj prestol; cesar pa mu je odgovoril: »Sv. božjih rečij ne smem drugače poslušati, kakor stojé; tako so delali prvi kristijani, in jaz jih posnemam, odkar sem postal kristijan.« — No, dandanes kristijani sedé tudi pri maši; in tisti, ki so dosti močni, da od jutra do večera stojé pri svojem delu, pri pridigi ne morejo pol ure stati.

II. Toda pustimo te, ki nočejo poslušati božje besede; zakaj če so taki, jih tako ni tukaj. Govorimo rajši o tistih, ki besedo božjo poslušajo, a ne gré jim do srca, ne vsprejmejo je v svoje srce.

Nekateri bi vedno radi slišali samo nove stvari. Pritožujejo se: naš gospod nam pripovedujejo vedno stare stvari. Te stvari prerok Jeremija (6, 16.) rekoč: *Povprašujte po nekdanjih, starih stezah*; iščite vedno le stara pota, če nočete zaiti; poslušajte radi, če vam duhovnik pogosto ponavlja iste stvari, da se bolj vtisnejo v vaše srce. Pridige niso pripovedke, katere beremo ali poslušamo, da nam čas hitreje mine.

Še slabši pa so tisti poslušalci, ki kar ne morejo strpeti, če morda pridigar včasih malo bolj ostro govori. *Govorite, kar nam je všeč*, pripovedujte nam le prijetne reči, rekli so Izraelci svojim prerokom. (Iz. 30, 10.) In mnogi kristijani v našem slabem času jih posnemajo. Pravijo: saj bi radi prišli, a nikar tako ne vpite na prižnici, nikar ne pretite. *Pripovedujte nam prijetne reči*. Recite, da pridemo gotovo vsi v nebesa, da je Bog dober, da je dosti malo trkati na prsi, pa so grehi odpuščeni; nikar nas vedno ne strašite, nikar vedno ne spominjajte na smrt in sodbo in pekel: nehajte govoriti zoper ples, zoper grde razvade. Pridigarji, storite to, pa bodemo vsi radi vas poslušali. — Tako si mislijo, ali tudi očitno govoré mnogi kristijani. Njim ne odgovarjam jaz, odgovarja jim

prerok Izaija (30, 9. 14.): *To je ljudstvo, ki (Boga) draži k jezi; lažnjivi otroci so, ki nočejo poslušati božje postave, kateri pravijo prerokom: nikar ne govorite tega, kar je res. — Ali hočete, naj vam pridigarji govore povšeči in izdajajo vaše duše; ali hočete, naj rane vaših duš ne žgó in ne režejo, ampak pusté, da gnijó? Ne, tega ne; nikdar ne. Govoriti vam hočemo resnico do konca; glasno vam hočemo povedati, kaj vam treba. Kdor tega ne more poslušati, trpel bo sam škodo. — Oni, ki se jezé na duhovnike, češ, da so prestrogi, da vedno le grozé in ljudi strašijo, so mej vsemi najbolj potrebni ostrih pridig. Če vas pridigar ne graja, ga ne umete, in če vam glasno in z ognjem ne govori, se vas nobena beseda ne prime. Z mrzlim železom ne morete vžgati znamenja v les. V mehke vosek zlahka vtisnete vsako podobo, ne pa v trd les. Dokler srce grešnikovo ni še zakrknjeno, dokler je volja še dobra, dá se tudi z lepa pri njem kaj opraviti; a trdovratnež se upira resnici, ne udá se, če beseda ni ognjevita in kreпка; biti mora kakor kladivo in ogenj; kakor kladivo, da se pokori prevzetni razumu, in kakor ogenj, da razvname otrplo srce. *Moje besede so kakor ogenj, pravi Gospod, in kakor kladivo, ki razbije skalo.* (Jer. 23, 29.) Verjemite mi, taki ljudje se ne spreobrnejo, če jim ostro ne poveš z vso resnobo in ostrostjo nevarnosti, da se pogubé, če na ves glas ne grajaš njih življenja, in jim pokažeš, da bode vsak dan težje popboljšati se. Sveti Hijeronim pravi: *Vsak grešnik je podoben velikanu Goljatu; ne podereš ga drugače, kakor z Davidovo pračo, t. j. z grožnjami svetega pisma, le s kamenom večnih resnic sv. vere jih je moči k tlom pobiti.**

Kaj pa naj rečem, če se nekateri ne menijo za opominjanje pridigarjevo, ampak se vrhu tega še iz njegovih besedij norčujejo? Mislim, da ga ni bolj nesrečnega grešnika, kakor je tisti, ki smeši božjo besedo; dejal bi skoro, da je manj nevarno božjo besedo preklinjati, kakor pa smešiti jo. — Da pri njih beseda božja ne rodi nobenega sadú, to je umevno samo ob sebi; a še bolj žalostno je, da taki ljudje tudi v drugih srcih zamoré vsako dobro kal, ki je pognala iz božje besede. Če je pridiga ganila osebo, s katero morda živi v grehu, tedaj ji začne prigovarjati, naj ne posluša duhovnika; toliko časa govori in zasmehuje pridigarja, da se mu oseba zopet udá. Neizkušeno dekle, ki se je zapletlo v grešne vezi, morda spozna svojo zmoto in sklene, da bode odslej drugače živela. A komaj to opazi zapeljivec, začne jo prigovarjati, naj nikar duhovnikom vsega ne verjame; saj to ni tak greh, kakor

duhovniki govoré; pusti duhovnike, naj preté in grozé, kolikor se jim ljubi. Pokoro bodemo delali na stara leta. Nazadnje bodemo vsi pogubljeni, ali pa vsi izveličani. — Tako govori zapeljivec, in ne odjenja, dokler uboge duše zopet ne zvabi v greh.

No, mislim, da mej vami ni tako sprijenih ljudij, ki bi kakor hlapci pomagali hudiču duše pogubljati. Pač pa se utegne zgoditi, da se naveličate poslušati božjo besedo. K pridigi pač pridete, ker ste tako navajeni. A ker nimate nobenega veselja, malo ali nič ne pazite; ali pa se vam zdi čas strašno dolg. Kdor ne posluša, ni nič boljši kakor tisti, ki ne pride v cerkev. Nekateri prinesó s seboj v cerkev ušesa, srce pa pusté doma. Njih misli, njih srce se mudi pri opraviilih; mislijo na svojo obleko, gledajo krog sebe, in se na skrivnem veselé, če se drugi po njih ozirajo. Zato ne vedó, o čem govori duhovnik. O takih pravi sv. pismo v knjigi pregovorov (18, 2.): *Neumnež ne posluša pametne besede, razven če mu kaj takega poveš, kar mu tičí v srcu.* O, ko bi pridigar govoril o stvaréh, ki so jim pri srcu, kako bi ga poslušali; celo pridigo bi znali iz glave povedati. Treba bi bilo v svet, resen pogovor vplesti smešne stvari, in videli bi, kako bi pazili, da jim ne uide nobena besedica.

Ali veste, zakaj nekateri tako neradi poslušajo božjo besedo? Zakaj se jim pri pridigi čas zdi tako dolg? Odgovor k temu vprašanju vam daje Jezus Kristus sam: *Zato ne poslušate besede božje, ker niste iz Boga. Kdor je iz Boga, besedo božjo posluša.* (Jan. 8, 47.) Ali ste slišali? Tako govori Jezus Kristus sam. Ker nimate v sebi božjega duha, zato ne poslušate radi božjih rečij. Ker vas mika samo svet, vas je skrb le posvetnih stvari, zato se precej naveličate poslušati božjo besedo.

Treba je priti k pridigi z živo željo, da se kaj koristnega naučite: vsprejmite besede duhovnikove ne kakor besede grešnega človeka, ampak kakor besede vsemogočnega Boga. Radi te stvari je apostol Pavel pohvalil vernike; dejal je, da njegova pridigovanja ljudi preobračajo, ker poslušajo njegovo besedo, kakor besedo Boga. *Sprejeli ste od nas oznanilo božje besede, ne kakor človeško besedo, ampak kakor besedo Boga.* (Tes. 2, 13. Misel, da duhovnik govori v božjem imenu, vas bode priganjala, da bote vselej radi hodili k pridigam; zdelo se vam bode škoda zamuditi pridigo ali krščanski nauk. Kristus pravi: *Blagor jim, ki poslušajo besedo božjo*; a pomnite dobro: Jezus ne pravi: *blagor tistim, ki jedenkrat slišijo nekaj besedij o božjih stvaréh, Jezus*

blagruje samo tiste, ki pogosto, večkrat poslušajo božjo besedo. Le tedaj, če pogostoma poslušamo pridige, utrdili se bomo v dobrem, v svetosti in čednosti, ne pa, če pridemo samo včasih k pol pridige.

III. To, kar sem sedaj rekel, me opominja tretje vrste slabih poslušalcev. So nekateri, v katerih srcu seme božje besede vskali, pa jih ni skrb, da bi rodilo sad; zamoré jo precej v kali. — Zares je žalostno, če pogledamo, kako težko je nekatere spraviti k pridigi, kako previdno in natančno je treba govoriti, da stvari krivo ne razumejo, koliko se mora človek truditi, da se ne naveličajo poslušati ga; človek upa bogate žetve, nazadnje pa vidi, da je vse klasje prazno. Če je misijon v cerkvi, tedaj se zdi, da se bo sv. strah božji vselil v celi župniji; zginile bodo razuzdanost, zapravljivost, ples, igranje, ponočevanje. A čednost in svetost ni pognala korenin v srcu. Vse je površno; misijonarji nehajo pridigati, ljudje pa začno zopet greh delati. Duhovnik gre s prižnice, ljudje pa iz cerkve, in mej potoma pozabijo, kar so slišali pri pridigi. — Tej nestanovitnosti je to največ krivo, da se ljudje po resnici ne spreobrnejo. Prenehajo za nekaj časa greh delati, ne mislijo pa za vselej nehati. Ostra pridiga jih pretrese, vendar se ne morejo odločiti, da bi greh popolnoma pustili. Toda pustimo te, ki se samo na pol spreobrnejo. Preiskujmo, zakaj se povrnejo v greh tisti, ki so se pri pridigi zares spreobrnil.

Največkrat sta dve stvari tega krivi; prva stvar je, da ljudje nikoli za-se ne premišljajo, kar so v cerkvi slišali. Da jed človeka redi, ni dosti, če je zdrava in tečna, treba tudi, da jo človek prebavi. Kaj pomaga, če vam pridigar dá zdrave hrane božje besede, če vi takorekoč kar celo požirate, in se ne pomudite v svojih mislih pri resnicah, s katerimi vas je prepričal. Treba je, da včasih mislite na tisto, kar ste slišali; da doma z drugimi o tej stvari govorite, da pripovedujete tistim, ki niso bili pri pridigi. Drugače ne bode nobenega sadú; dobri sklepi se bodo kmalu podrli.

Drugi vzrok vaši nestanovitnosti pa je: da se ne ogibate nevarnosti (slabe priložnosti). Vi le preveč sami na-se zapirate. V cerkvi slišite pridigo; polni sv. mislij in dobrih sklepov greste domov; mej potjo dobite svoje stare tovariše, in zopet se nespodobno razgovarjate, spogledujete, smejite. Če se hočete varovati greha, ni druge pomoči, kakor da se ogiblujete nevarnosti. Sklenili ste, nikdar več greha ne storiti. Dobro! A če hočete biti stanovitni, treba se ogibati tudi takih stvari, ki vas vabijo v greh

in na greh pripravljajo: mislij, željá, nedostojnega govorjenja, nespodobnih pogledov.

To je pravi vzrok, da božja beseda rodi v vas malo ali pa nobenega sadú. Beseda božja ima isto moč, kakor ob času prvih kristijanov, a mi smo drugačni; mi se upiramo božji besedi. Ni kriva beseda božja, mi sami smo krivi. — In gorjé nam, ko bi v cerkvah utihnila božja beseda. Izginila bi z zemlje ne samo nedolžnost, ampak tudi vera. Poslušajte, kaj pravi prerok Jeremija (7, 28.): *To je ljudstvo, ki ni poslušalo Gospoda svojega Boga; in kaj se je zato zgodilo? zato je izginila vera.* Tisti, ki nikoli ne poslušajo božje besede, verujejo toliko, da se ne more reči, da so brez vere; a v njih glavi je vse tako zmedeno, nejasno. Kdo vé, koliko jih vlovi hudič v svoje zanjke zato, ker so tako nevedni v verskih stvareh. Ribe gredó v mrežo, ker je ne vidijo. Ko bi hudič ne dobil drugih duš, kakor tiste, ki se same nalašč pogubé, bilo bi pač malo ljudij v peklú. Največ ljudij vzame hudič zato, ker ne vidijo njegovih mrež; božje besede nočejo poslušati, v njih duši je temno, nejasno, in zato ne poznajo in ne razločujejo hudičevih mrež. *Zato bo moje ljudstvo vjeto in odpeljano, ker nima nič spoznanja; tako govori Bog pri preroku.* (Iz. 5, 13.) Kadar Bog misli ljudi hudo kaznovati, pretí jim, da jim ne bo več pošiljal pridigarjev. *Poslal bom lakoto v deželo, pa ne lakote po kruhu, ampak po poslušanju besede Gospodove.* Tako je govoril Bog Izraelcem. Vzel jim bom preroke, oznanovalce božje besede. Hodili bodo okrog iskat besede Gospodove, pa je ne bodo našli. Če nam Bog vzame pridigarje, je to znamenje, da je začel očitno vojsko zoper grešnike. Če se dve državi oborožujeta, to še ne pomeni, da se bodeta vojskovali. A če cesar ali kralj pokliče svojega poslanca iz tuje države, tedaj se boj prične. To pretí Bog in tudi stori, kadar noče več miru z grešniki. *Gospod vojskinih trum bo pobral Jeruzalemu preroke.* (Iz. 3, 2.)

Glejte, to so glavni vzroki, da božja beseda ne spreminja in ne preustvarja ljudij, kakor bi jih lahko, da je sami ne oviramo. Skrbi vsak, da odpravi te žalostne zapreke. Drugače bo polagoma naša nesreča taka, da jo bodemo pač objokovali, ne pa več popravili. Ko je naš božji Zveličar nekdaj videl, kako trđovratno se judje upirajo njegovemu nauku, ni ga obšla samo sv. jeza, ampak tudi žalost. *Z jezo se je ozrl po njih, pravi sv. pismo, in slepota njih srca ga je užalila.* (Mark. 3, 5.) — To je bilo žalostno znamenje.

Kadar človek vidi, da se njegovemu prizadevanju ljudje upirajo, naravno je, da ga to jezi; a če se udá žalosti, pomeni to, da obupava nad vspehom svojega dela. Če pridigar vidi, da se ljudje ne menijo za njegovo svarjenje, tedaj tudi njemu ne ostane drugega, kakor da obžaluje vašo slepoto; da bi vas kdaj spreobrnil, nad tem obupava. — Vi, dragi v Kristusu, ne bodete napravljali take žalosti pridigarju! Beseda božja naj vam gré do srca, in rešili bodete svoje duše. Amen.

Po Segneriju (Crist. instr. I 2.)

2. Duhovna slepota.*)

Gledajoči ne vidijo.
Luk. 8, 10.

Naš Zveličar je *luč v razsvetljenje*, kot ga je imenoval pobožni Simeon (Luk. 2, 32). Razsvetljuje nas s svojimi večnimi resnicami in s svojo milostjo. Najsvitlejša luč pa zastonj sveti slepcu. Tako tudi Kristusovi nauki in po njem zaslužena milost zastonj širijo svojo božjo milobo za tiste, ki jih ne marajo vsprejeti. Taki so duhovni slepci. O njih govori Zveličar, da *gledajoči ne vidijo*. Oglejmo si 1. kaj je duhovna slepota, in 2. od kod izvira.

1. Slep je tisti, kdor nima očij, ali komur oči nič ne služijo. Duhovno slep je torej tisti, kdor nima duhovnih očij. Duhovno oko v prvem pomenu je naša pamet. V tem pomenu so duhovni slepci vsi tisti, ki nimajo prave pameti. O teh revežih ne govori Kristus v današnjem evangeliju. V drugem pomenu je duhovno oko sv. vera. S tem duhovnim očesom vidimo trojedinega Boga in njegovo delo za nas: ustvarjenje, odrešenje, posvečenje. Ž njim vidimo, tudi kakšne dolžnosti imamo do njega in med seboj. Tri vrste duhovnih slepcev imamo v tem oziru: a) tiste, ki sploh nimajo prave vere, ker jim je nobeden ni oznanjeval. Ti ubogi reveži ne spadajo med *gledajoče*. Telesnemu slepcu dajemo radi ubogajme; smili se nam. Kažimo ob vsaki priliki usmiljenje tudi do teh nesrečnih duhovnih slepcev v srcu in v dejanju. V drugo vrsto spadajo: b) tisti, ki so imeli pravo vero, toda so jo zavrgli. Ti so si navlašč yzeli duševni vid. O njih veljajo besede: *Ako bi bili slepi, bi ne imeli greha*. (Jan. 9, 41.) Grdi nehvaležneži so, ker so zavrgli Kristusa — *luč sveta*. *Njihova hudobija jih je ostepila*

*) S. Th. I. II. q. 15, a. 1-3.

(Modr. 2, 21.). c) V tretjo vrsto štejemo tiste, ki imajo sicer pravo vero, ki se pa ne menijo zanjo. Takih slepcev je zelo mnogo. Duhovniki, stariši, prijatelji jih učé, jim svetujejo, a nočejo se poprijeti resnice. Lahko bi spoznali, kaj je prav, toda ne marajo. Psalmist opisuje tacega človeka z besedami: *Noče razumeti, da bi prav delal* (Ps. 35, 4.). O božjih stvarih, o veri, o svojih dolžnostih do cerkve v zasebnem in javnem življenju še misliti ne mara. Noče razumeti, da ni prav prebirati slabih časopisov, da ni prav bratiti se z verskimi sovražniki, da ni prav grditi duhovske oblasti. Noče razumeti, da ni prav dajati grešnikom potuhe, delati pohujšanja. Skratka: noče razumeti, da bi prav delal.

Taki duhovni slepci, ki se ne brigajo za dušno svetlobo, so velikrat kar tópi za višje stvari. V posvetne skrbi so toliko zamišljeni, da jim duša še na misel ne pride. V vseh rečeh so zviti in prekanjeni, le v dušnem oziru so nevedni. H krščanskim naukom ne hodijo, pridige le na pol, ali pa jih sploh ne poslušajo, in tako otopé, odrvené. Vsakdanja časna skrb jim zamori poglavitno skrb za srečno večnost.

2. Odkod izvira pri duhovnih slepcih dušna slepota in topost? Odtod, ker nimajo nad duhovnimi stvarmi veselja. In veselja nimajo zato, ker so preveč nagneni na telesne slasti. Skušnja uči, da ravno nečisti greh in požrešnost v jedi in pijači človeka najbolj zadržuje od veselja nad verskim življenjem. In sicer izvira duhovna slepota vzlasti iz nečistosti, topost pa iz požrešnosti. O takih pravi kraljevi pevec: *Ogenj (poželjivosti) pade na-nje, in ne vidijo solnca*. Zato takih ljudi ne moremo preje prepričati, predno se ne poboljšajo. Poglejmo n. pr. pijance. Splošno so mehkega srca, toda tópe glave za Boga in večnost. Velikanska večina brezvercev in verskih mlačnežev je po nečistosti ali po požrešnosti zašla v duhovno slepoto.

Danijel nam opisuje (1, 8—17), kako so babilonski mladeniči prosili višjega dvornika na kraljevem dvoru, naj jim ne daje mesa in vina s kraljeve mize, da ne prelomijo svojih domačih judovskih zapovedij. Ustregel jim je in jim je dajal le sočivje in vodo. *In njihovi obrazi so bili lepši in polnejši, kakor vseh mladeničev, kateri so vživali kraljevo jed.* — *Bog pa je dal tem mladeničem znanje in izurjenost v vsakih bukvah in v modrosti.*

Ta zgled nam priča, da je pot treznosti, zmernosti in vzdržnosti pot k bistremu, duhovnemu vidu. Ravnajmo se po njem!

Tretja predpepelnična nedelja.

I. Smrtni greh.

(Priložnostni govor za pobožnost sv. rešnjega Telesa.)

»Vedi in glej, kako hud in grenko je, da si zapustil Gospoda svojega Boga.
Jer. 2, 19.

Malo časa pred svojim trpljenjem je prerokoval naš Gospod, da b) mesto Jeruzalem razdejano in judovsko ljudstvo iztirano iz njega. Komaj 40 let pozneje se je vse to natančno izpolnilo. Prišli so mogočni Rimljani, razdejali so krasno mesto in judje se niso smeli več naseliti na tem kraju. Najhujše za jude pa je bilo, da je bil pokončan krasni jeruzalemski tempelj. V žalni spomin na to nenadomestljivo izgubo so določili vsako leto dan, ko so prihajali iz vseh bližnjih sel in trgov množice, da so objokovali razdejanje svojega svetišča. Na kako nenavaden način se je to godilo! Le pazno poslušajte! — V času sv. Hijeronima okrog leta 400 po Kr. je bilo judom, kakor nam pripoveduje sv. Hijeronim sam, strogo prepovedano hoditi v Jeruzalem. Le jeden dan jim je bilo dovoljeno obiskavati sveto mesto, in ta dan se je imenoval »dan solzâ in žalosti«; to je bila obletnica one grozne nesreče, ko so se Rimljani polastili z ognjem in mečem nesrečnega mesta. Toda še ta dan je bilo nesrečnikom dovoljeno praznovati žalni spomin le pod tem pogojem, da so plačali velike denarne svote. O, da bi takrat, dragi v Kristusu, sami bili navzoči, kakor je bil navzoč sv. Hijeronim, da bi gledali z lastnimi očmi, kako je bilo nesrečno ljudstvo pripravljeno plačati zadnje vinarje, le da je smelo brez strahu žalovati in jokati na sv. kraju! Da bi vi videli ta žalostni prizor, gotovo bi spoznali čudna pota božje pravice, vsled katere je moralo ono ljudstvo, ki se je nekdanj drznilo kupiti kri božjega Sina za denar, sedaj kupiti svoje lastne solze za denar! — Kadar je tedaj napočil dan obletnice, prihitelo je nesrečno ljudstvo od vseh strani v gostih trumah: možje in žene, starčki in otroci, device in vdove, vsi v črnih oblačilih, z razpletenimi kitami, z zmršenimi lasmi, na glavi posuti s pepelom, z objokanimi v tla obrnenimi očmi hité do mestnih vrat, združijo se tam v nepregledno procesijo; vsi najedenkrat začno strašno jokati, ruvati si lase in se trkati na prsa. Tako se pomikajo v mesto, v one ulice, po katerih so peljali njih očetje Gospoda obloženega s težkim križem. Tu v mestu začno po nekem čudnem obredu iskati svoj

razdejani tempelj in ko najdejo oni kraj, kjer je nekdanj stal tempelj, začno kopati in ruvati zemljo, da bi našli vsaj sled one krasne stavbe. In ko tudi sledu onega zidovja ne najdejo, hité brez miru naprej in naprej, od ulice do ulice, jokajo in tulijo po razvalinah svojega nekdanjega svetišča, po razvalinah nekdanjega oltarja, blodijo po razdejanih stolpih, po puščobnem ter samotnem groblju nekdanje slave in krasote. — Ta strašni prizor je bil še strašnejši, še bolj grozen, ko se je oglasila žalostna in turobna godba judovskih godal. Trobente, citre in cimbele zamolklo doné, toda ne povzdigujejo src kakor, nekdanj vesele melodije Davida kralja, k časti božji, ampak žalostno in otožno se glasé njih strune, da se spolnjuje beseda preroška: *Brenkanje citer naj se spremeni v jok in v žalost mogočni glas trobente!* — Ure in ure tako jokajo in žalujejo. Zasmehujejo jih rimski vojaki, kateri so bili na različnih krajih mesta razpostavljeni na straži. A kmalo pride čas, da je treba zapustiti kraj britkih spominov. Brezsrčni vojaki iz mesta tirajo nesrečno množico, ki iz novega zažene silen jok, in se ne more ločiti od razvalin nekdanj tako krasnega tempelja. Pokleknejo in s povzdignjenimi rokami milo prosijo vojake, naj jih pusté še malo časa jokati tú na razvalinah. Toda oni so gluhi za njih prošnje in brez usmiljenja tirajo množico, tepó in suvajo jih. Le lakomnost po še večem dobičku je omečila časih vojake, da so zahtevali brezsrčno: Ako hočete tukaj še dalje jokati, morate tudi še doplačati. In človek bi komaj verjel, celo to so nekateri storili radi; če so bili tudi revni in skopi, dali so zadnji denar za nove solze, kakor da se v svoji brezmejni žalosti še niso dosti najokali. — Sv. Hijeronima, ki je gledal ta prizor z lastnimi očmi, je pri tem pogledu stresla groza, in primerja ta dan solzâ in žalosti naravnost sodnemu dnevju rekoč: »Ali bi mogel kdo, ki gleda ta strašni prizor, še dvomiti, da bo napočil dan strahu in groze, dan stiske in žalosti, dan jeze in teme, dan, ko se bo razlegal glas trobente na vse vetrove, ter bo mogočno klical pred pravično sodbo?«

Dragi v Kristusu, pred vsem oni, ki živite v smrtnem grehu, zakaj vam veljajo danes v prvi vrsti moje besede, poslušajte me: Čemu sem vam tako natančno popisal ta žalostni prizor? Jedino zaradi tega, da bi malo premišljevali svoje dušno stanje in malo pogledali v svoje lastno srce, da bi spoznali hudobijo in ostudnost smtnega greha.

Komu bi primerjal izgubo judov? Njih se je polastila nezno-
 sna žalost, ker so za vselej izgubili svoj tempelj iz kamena; pri-
 pravljani so bili plačati velike svote, da se jim je dovolilo objo-
 kati to izgubo; izpostavljali so se zasmehu ljudstva, ki jih je
 sovražilo, izpostavljali so se predrzni surovosti vojakov, ki so
 ravnali ž njimi brez usmiljenja, in nesramni podlosti malovredne
 drhali, ki se je nabirala v gostih trumah, da se je norčevala iz
 solz obžalovanja vrednega ljudstva. — In vi grešniki, ki živite
 v smrtnem grehu, vi ste izgubili veliko več, izgubili ste
 Boga iz svojega tempelja. Vendar kako malo vas to skrbi. Neprene-
 homa ste opominjevani k žalovanju in joku zaradi tolike izgube,
 pa mislite jedino le na to, kako bi se v teh dnevih razuzdanega
 veselja popolnoma vtopili v predpustni norosti. Kdaj bo pač
 napočil oni trenutek, da bote zbrali svoje misli, da bote pogledali
 malo v svoje srce in se resnobno povprašali: srce moje, kje je
 tvoj Bog? — Kdaj ste čutili le malo žalosti zaradi tolike izgube?
 Dnevi minejo, tedni, meseci, minejo leta, napoči obletnica vaše
 izgube, vašega pustošenja; vi se spomnite: Danes je ravno leto,
 odkar sem se tam maščeval, odkar sem storil ono krivico, odkar
 sem izgubil svojo nedolžnost, — danes je obletnica tega ali
 onega smrtnega greha. Pridigarji vabijo in kličejo, spovedniki
 čakajo, da bi z vami obžalovali vašo nesrečo, vaš greh, — drugi
 verniki, ki morda niso tako potrebni, pridejo, vi pa — smrtni
 grešniki, se smejete in norčujete. O da bi mogel izliti vso žalost
 svoje duše v vaša srca! Kako bi klical tam poln neizmerne brit-
 kosti mesto vas: Srce, kje je tvoj Bog? — Kje so one lepe čednosti,
 kje so zakladi milostij, dobrih del in zasluženja, ki so dičile nekdam
 tvojo nedolžno dušo? Oh, proč, je proč, — vse je proč! Peklenski
 ropar je stegnil svojo roko po tvoji ubogi duši in jo je oropal.
 Srce je prazno, nima več Boga, nima čednosti, ne milosti, ne
 nedolžnosti, — mesto tega pa nosi madež smrtnega greha.
 Ugasnila je vera, obolelo je upanje, zamrla je ljubezen, otemnelo
 je spoznanje, zginila je nadnaravna moč milosti, z jedno besedo:
 — zgubljen je Bog! O nesrečna ura, ko se je zgodil smrtni greh,
 ko ste izgubili Boga!

Bog je izgubljen, a še hujše kakor ta izguba je to, da ste si
 nakopali s smrtnim grehom je z o b o ž j o, da vam je postal Bog
 sam nasprotnik. In med tem, ko je sovrašтво božje nad vami,
 upate si še dobre volje biti? — Pripoveduje se, da je nekdam
 imel Rimljan tožbo pri sodnji. Ko pa je zvedel obtoženec, da bo

govoril sloveči govornik Ciceron pri sodnji zoper njega, prestrašil se je tako, da je obupal in se sam usmrtil. — Vam pa, smrtni grešniki, se zdi malenkost, ako Bog sam zoper vas vstane, in sicer v oni veliki tožbi, v kateri se gre za vašo dušo, v kateri se bo odločilo, ali boste večno zveličani ali pa večno zavrženi.

Toda morda se zanašate na Boga, na njegovo neskončno dobroto? A glejte, dokler ste v stanu smrtnega greha, vam je Bog ptuj, on vas ne pozna in vas ne ljubi, ker vidi na vaši duši sramotno znamenje smrtnega greha. In ker vam je postal Bog nasprotnik, zato vas tudi sovražijo vse njegove stvari in vsa bitja njegovih rok so se zarotila zoper vas v vašo pogubo. Sv. Avguštin pravi nekje, da se vzdignejo zoper služabnika, ki je razžalil svojega Gospoda, tudi vsi drugi služabniki. Kdo pa ne bi vedel, da služijo Bogu vse stvari in se, kakor pravi sv. Avguštin, takorekoč ponujajo in med seboj tekmujejo, da bi smele biti orodje Božje jeze. »Jaz hočem odpreti svoja brezdna«, tako kliče zemlja, »in hočem pokopati grešnika.« »Hočem ga potopiti v svojih vrtincih in globočinah«, tako kliče voda. »Jaz ga hočem končati s plamenom,« tako se ponuja ogenj, tako se ponujajo strele, vetrovi, strup in vse stvari se ponujajo biti orodje Božje jeze. — Toda nikar ne mislite, da govorim to le tako v podobi, nikakor, ampak resnica je, da vse stvari, vsa bitja škodujejo veliko lažje grešniku, kakor pa onemu, ki živi brez smrtnega greha v stanu milosti božje. Saj sami veste, da je Adam, dokler je živel v milosti božji, vladal vse živali in vse stvari in da mu ni mogla nobena škodovati. Kakor hitro se je pa vzdignil človek zoper Boga, vzdignila so se precej tudi druga bitja zoper človeka in mu nič več ne služijo kakor poprej. — Kako bi se vam tedaj godilo, o grešniki, ako bi pripustil Bog bodisi kateremu bitju koli, da vas pokonča v stanu smrtnega greha? Kaj bi bilo z vami, ako bi vas zasačila smrt med tem, ko živite v grešni zvezi, ko se branite poravnati storjeno škodo in krivico, med tem, ko se vam ne smili čast in poštenje vašega bližnjika, med tem, ko živite v sovraštvu in jezi med seboj? — Kaj bi vas čakalo tam v večnosti, če bi se udrl nad vami strop, če bi padli nesrečno črez stopnice, če bi vas zadela srčna kap in vas tirala nagla in neprevidena smrt v stanu smrtnega greha pred sodbo?

Toda, morda se ne bojite takih naglih nesreč, ker se zanašate, da vas bodo obvarovali vaši angelji varuhi? — Res je, angelji varuhi obvarujejo človeka radi, dokler živi v milosti božji

in mu radi pomagajo tudi v največjih stiskah. Grešnikom pomagati, grešnikom pomagati celó na njih grešnih potih, to je angeljem varuhom neznosno zoprno; ne trdim sicer, da bi vas vaši angelji varuhi popolnoma zapustili; ne, ampak oni vas spremljajo, če ste tudi v smrtnih grehah. Da, angelj varuh spremlja grešnika noter do onih gostilnic, iz katerih se sliši že od daleč krik, vpitje in preklinjanje, noter do onega nesrečnega kraja, kjer misli grešnik, da ga ne vidi nobeno človeško oko; toda v tisto nesramno hišo ne stopi ta čisti nebeški duh, tako daleč on ne gré; pač pa obstoji na pragu in gleda s solznimi očmi za grešnikom, in čimbolj grešnik žali Boga, tem obilnejše tečejo solze angelju, ker mora biti priča smrtnega greha. — Kakšno upanje imate tedaj še, o grešniki, ako vas zapusti celó ta vaš najboljši prijatelj? Kaj imate družega pričakovati, kakor da se bodo zarotile vse stvari v vašo pogubo: zemlja, voda, zrak, ogenj, živali . . ., da morda že davno čakajo peklenski duhovi, da vas pogubé, kličeč si medsebojno besede psalmove: *Bog ga je zapustil; derite za njim in ga primite, ker nikogar ni, da bi ga otel.* — In vi se tako malo zmenite za svoje nesrečno dušno stanje, da se brezskrbno udaste veselicam in zabavi? Prav je, ako se pravični, ki živi v milosti božji, veseli in je dobre volje; toda vam, ki imate na svoji duši smrtni greh, oh, kako je mogoče vam veseliti se? Ne razumem, in nikdar ne bom razumel, kako bi mogel biti grešnik v smrtnem grehu vesel le jeden sam trenutek! To je le tedaj mogoče, ako tak nesrečnež nikdar ne misli na svoje žalostno stanje, ali pa, ako ga ne pozna.

Povedati vam pa hočem, zakaj se grešnik tako malo zmeni za greh, ko mu vendar tako neizmerno škoduje. To prihaja od tod, ker greh večinoma škoduje samo duši, in ker so strašni nasledki greha nevidni, kakor je duša sama nevidna. Ako bi vsakemu preklinjevalcu jezik strašno zatekel, ako bi se vsakemu tatu posušila roka, vsakemu oderuhu in goljufu zmešala pamet, vsakemu nečistnežu začelo gnjiti meso, mar mislite, da bi bilo potem na svetu še toliko preklinjevalcev, tatov, oderuhov, goljufov, in nečistnežev? Ker pa strašni nasledki greha zadevajo le dušo, ker so ti nasledki nevidni, notranji, zato se grešniki tako malo zmenijo za nje.

Smrtni greh je veliko, da največje razžaljenje neskončnega Boga. Vprašam vas torej, grešniki, kdaj in s čim pa je ljubi Bog zaslužil, da ga tako brezskrbno žalite, žalite dan na dan, dà, da vam je celó veselje žaliti Boga, kakor da bi se hoteli maščevati nad njim. Pomislite malo, kdaj je zaslužil Bog vaše maščevanje?

Morda se maščujete nad njim, ker vas je poklical v življenje, da ste deležni dobrot širne zemlje; morda se maščujete, ker vam je dal zdrave in krepke ude, ker vam daje vsega, česar potrebujete za življenje, v obilnosti? Ali povejte mi, kdaj je zaslužil ljubeznivi in tako dobrotljivi Bog, da se nad njim maščujete in ga žalite s smrtnim grehom? — Zares, sedaj se mi zdi, da vem, kdaj je zaslužil Bog vaše maščevanje. Ali naj povem? — Bilo je to tedaj, ko se je pustil kot hudodelnik za vas bičati, ko je zaradi vas prebodlo trnje njegovo glavo, ko se je pustil za vas zvezati in pribiti na križ; — da, takrat je zaslužil, da se sedaj nad njim maščujete s smrtnim grehom. Zato pojdite tja pod križ in zaničujte ono obilno kri, ki je tekla za vas, preklinjajte ono ime, kateremu se imate za vse zahvaliti, zasramujte Gospoda, ki je za vas postal zasmeh ljudem in zaničevanje judom. Da, tam na križu visi vaš razžalivec, maščujte se nad njim. Maščujte se nad ono krvavo, vso prebodeno glavo, nad onimi očmi, ki so vas gledale izpod trnja tako milo in ljubeznivo, predno so se zatisnile v smrtnem spanju. Maščujte se nad onim svetim srcem, ki je za vas krvavelo, ki vas je tolikanj ljubilo, oh tako neizmerno ljubilo do zadnjega udarca. — Da, če vas je Kristus razžalil s tem, da je neizmerno trpel za vaše odrešenje, potem imate vzroka dovolj, da se maščujete nad Gospodom s smrtnim grehom, zakaj hujše ga ne morete zadeti. — Če mi pa porečete: Duhovnik, mar misliš, da imamo kamen v prsih, da bi kaj tacega storiti mogli? potem vas vprašam: kristijani, ki tako pogosto smrtno grešite, kako pa je mogoče, da žalite Gospoda tako hladnokrvno in s tolikim veseljem?

Če pa je naposled še kdo tu med nami, ki je gluha za vse to, kar sem dosedaj povedal, katerega pri vsem tem še vedno veseli žaliti Boga, potem imam končno še jedno prošnjo, in to prošnjo mi moraš uslišati, o grešnik! — Kadar misliš še kdaj žaliti Boga smrtno, stôri to vsaj na takem kraju, kjer te ne bodo njegove dobrote spominjale na tvojo nehvaležnost. Toda, kje je tak kraj? — Morda se odpraviš na polje, kateremu je Bog podelil rodovitnost zaradi tebe; ali hočeš iti na gore, ki ti pošiljajo po božji modrosti nad vse potrebno vodo; ali morda na morje, ki je polno rib zaradi tebe? Kam se hočeš umakniti, da ne bi vžival solnčne luči in svetlobe? Kam hočeš bežati, da ne bi srkal božjega zraka, brez katerega ne bi mogel živeti tudi ne trenutek. Pojdi, kamorkoli hočeš, »zemlja je polna milosti Gospodove!« — to se

pravi: na celem svetu ni kraja, kjer bi mogel mirno grešiti, ako imaš le toliko človeškega čuta, da ti ne dela veselja, onega žaliti povsod, kateremu je največje veselje, da te obsipa in obdaja z dobroto in ljubeznijo povsod. Amen.

J. Renier.

2. Tri božje čednosti.

Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen.
I. Kor. 13, 13.

Čednosti vodijo človeka k sreči, katere si želi vsak človek. Čednosti namreč urejajo človeška dela, da so prava in dobra. S pravimi in dobrimi deli pa človek prihaja do sreče. Sreča je dvojne vrste: prva je natorna, ki se dá doseči po natornih zmožnostih, druga je pa nadnatorna, h kateri je Bog odločil človeka po neskončni svoji dobrotljivosti. To je tista sreča, o kateri pravi sv. Pavel: *Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v srce človekovo ni prišlo, kar je pripravil Bog tem, kateri ga ljubijo* (I. Kor. 2, 9.), — tista sreča, katero opisuje prvi papež, sv. Peter, da postanemo po nji *deležni božje nature* (II. Petr. 1, 4.), — tista sreča, po kateri bomo gledali Boga od obličja do obličja. Ker nas je Bog poklical za to srečo, nam je dal tudi zmožnosti, po katerih jo moremo doseči. Te zmožnosti so božje čednosti — vera, upanje in ljubezen. Oglejmo si: 1. zakaj se imenujejo božje čednosti, 2. kako nas vodijo v nadnatorno srečo.

1. Božje čednosti se imenujejo božje: a) Vse se nanašajo naravnost na Boga. Verujemo to, kar je Bog razodel, in sicer zato, ker je Bog neskončna resnica, ki ne more ne goljufati, ne goljufan biti. Upamo v Boga, ker je vsegamogočen in nam zato more vse nakloniti, česar potrebujemo za svoje zveličanje; zraven je pa tudi neskončno zvest, in nam zato hoče tukaj pomagati in tamkaj sebe dati v večno vživanje. Ljubimo Boga z nadnatorno ljubeznijo nad vse. — Druge čednosti se ne nanašajo naravnost na Boga. Modrost drži naše misli, pravičnost naša dejanja, zmernost in srčnost pa naše poželenje v pravih uzdah. b) Bog nam vero, upanje in ljubezen s posvečujočo milostjo božjo vliva v dušo. Če bi Bog ne bil odločil človeka za nadnatorni namen, bi si pač po svojih natornih zmožnostih mogel človek pridobiti vse dejanske čednosti, toda vere, upanja in nadnatorne ljubezni bi si nikdar ne

pridobil. Te čednosti so neskončen dar božji. Kakor tri nebeške kraljice stopijo s posvečujočo milostjo božjo v dušo. e) Vero, upanje in ljubezen moremo spoznati samo potem, ko nam jih je že Bog razodel. Brez božjega razodetja bi nobeden ne vedel o njih. Druge čednosti pa spoznava človeška pamet sama po sebi. Stari poganski modrijani: Sokrat, Aristotel, Seneka i. dr. so poznali n. pr. umnost, ponižnost, krotkost, čistost, potrpežljivost, pravičnost, in jih hvalili; toda nobeden izmed njih ni niti slutil o veri, upanju in ljubezni.

2. Vera nam razsvetljuje pamet, da vidimo, za kakšen namen nas je Bog vstvaril. Vera nas pa tudi uči, po kateri poti moremo doseči svoj namen. Vera torej v vseh ozirih vodi našo pamet, da spoznava, kar je potrebno za večno zveličanje. Upanje in ljubezen pa vodita našo voljo. Upanje namreč kliče volji, da je priti v sveta nebesa mogoče za nas, ker nam je v to Bog obljubil svojo gotovo pomoč. Ljubezen pa človeško voljo že na tem svetu nekako veže z nebese in njihovimi prebivalci. Tako pripravljajo božje čednosti človeški um in voljo za večno zveličanje.

Torej: *Kateri se Gospoda bojite, mu verjemite; in vam ne bo odšlo plačilo.*

Kateri se Gospoda bojite, vanj zaupajte, in v razveseljenje vam bo prišlo usmiljenje.

Kateri se Gospoda bojite, ga ljubite, in razsvetljena bodo vaša srca. (Prid. 2, 8—10.)

Dr. J. Krek.

Priložnostni govori.

Zakonski voz.

(Nagovor pri poroki.)

Vidva, ljubi ženin in nevesta, sta stopila sem k altarju, da bi prejela zakrament sv. zakona! Poglavitni namen sv. zakona je ta, da se človeški rod ohranjuje in pomnožuje po pravi, pošteni poti. Razven tega pa ima zakon še ta namen, da sta si zakonska drug drugemu v pomoč. Zato si bota potem podala roke v znamenje, da si hočeta drug drugemu pomagati, drug drugega ne zapustiti. Ako bota nosila skupaj butaro, bo veliko ložja; ako bota vlekla skupaj voz, bo rajši teklo.

Ljuba ženin in nevesta! Danes sta se radovoljno vpregla v zakonski voz; glejta, da ga dobro peljeta, da ga ne prevrneta,

ampak, da se ž njim srečno pripeljeta tja, kamor vsi želimo: v nebeško domovino!

Oglejmo si torej danes zakonski voz, kakšen je, in kako ga je treba voziti in vladati, da bo prav za časno in večno srečo.

Kakor vsak voz, ima tudi zakonski štiri kolesa. Katera so ta kolesa? To so štiri poglobitve krščanske čednosti: modrost, zmernost, pravičnost, srčnost.

1. modrost. Krščanska modrost nas uči, da bolj in prej skrbimo za dušo kakor za telo, bolj za večno kakor za časno. Delovati morata po besedah Kristusovih: *Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo privrženo*. Vprašati se morata pri vsakem početju: Ali bo to prav za dušo, in kaj bo Bog rekel? To ni modro, kjer le skrbé za denar in bogastvo, pozabijo pa na dušo in na Boga; kjer imajo le čas za delo in dobiček, za cerkev in zakramente pa nimajo časa; kjer le vprašajo, kaj bodo ljudje rekli, — ne pa, kaj bo rekel Bog. Vse delo, vse péhanje ne bo imelo vspeha, če Bog ne bo dal blagoslova. Zato je treba vsaki dan z Bogom začeti, z molitvijo. Kjer pa le za časno skrbé, tam zgubé oboje. Ako pa pred vsem skrbita za dušo, za milost božjo, privrgel vama bo pa Bog tudi časnega za potrebo!

2. zmernost. Zmernost je vsakemu kristijan, vsakemu stanu potrebna; posebno pa še zakonskim. Kristijan mora imeti in držati pri vseh rečeh pravo mero. Imeti pravo mero pri jedi in pijači, pri delu in počitku, pri veselju in žalosti, pa tudi v zakonskih rečeh. — Kar je čez mero in potrebo, je škodljivo za telo, za zdravje, še bolj pa za dušo. Kdor si nič ne zna pritrpati, kdor si včasih tudi kaj dovoljenega ne odreče, tak ni za božje kraljestvo; zakaj Kristus pravi: *Kdor ne zadene vsak dan križa na rame in ne hodi za menoj, ne more biti moj učenec!*

3. pravičnost. To je tista čednost, ki nas uči, da vsakemu damo in pustimo, kar mu gré, kar je njegovega. Kar ti nočeš, da se tebi zgodi, tudi drugim nikar ne stôri, nas uči Jezus! Ako sta do bližnjega dobra, usmiljena, potrpežljiva, shajala bota z vsem lahko. — Bodita pravična drug do drugoga, spoštujta in ljubita se pošteno, kakor se pred Bogom spodobi! Skrbita za otroke, če vam jih bo Bog dal, da mu jih zredita! Bodita dobra, pravična posloma! Spoštujta stariše in lepo ravnajta ž njimi! Spoštujta duhovsko in deželsko gosposko in odrajtujta svojo dolžnost zavoljo Boga, ne zavoljo kazni! — Ako bota do vseh spolnovala svojo

dolžnost, potem sta res pravična, in spolnilo se bo tudi nad vama, da bo pravični v večnem spominu, in da se slabega govorjenja ne bo bal!

4. srčnost. Tudi te je treba v zakonskem življenju, to je potrpežljivosti. Nikar ne mislita, da bo vedno solnce sijalo. Prišli bodo oblaki in viharji, prišla bo skušnja in nesreča; takrat bodita srčna, potrpežljiva! Vedita, da nas Bog večkrat poskuša; recita tedaj z Jobom: *Bog je dal, Bog je vzel, Gospodovo ime naj bo češčeno!* Kdor v Boga zaupa, ne bo osramoten, in po grdem vremenu zopet nastopi jasno vreme.

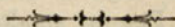
Voz tudi obrnemo, kamor hočemo. Zakonski voz obračamo z dobrim namenom. To storita vsaki dan; to se pravi: Vsa dela, opravila, misli, želje obrnita k Bogu, darujta jih Bogu, in voz bo šel po pravi poti in pripeljal vaju bo tudi prav k Bogu, v nebesa. Kjer nimajo dobrega namena, tudi voz prav ne gré, in se le rad prekucne pod pot.

Pri vozu mora biti vodnik mož, žena pa ga podpirati. Mož je glava, gospodar; če hoče žena vse voditi, gré rado narobe; pa tudi to ne gré, da bi vlekla vsak na svojo stran; tako gotovo nikamor ne prideta, ampak še le veliko bota trpela, voz pa se ne bo premaknil!

Najboljši voz včasih začne škripati, in ne teče rad, če ni namazan. Tako je tudi z zakonskim vozom. Če bota še toliko pazila, včasih vendar-le kaj pride navskriž. Takrat je treba namazati kolesa, to se pravi: treba je priti k sv. zakramentom, in zopet bo gladko teklo. Pri nekaterih hišah zato ne gré prav, ker delajo brez Boga, ker ne iščejo pomoči pri sv. zakramentih! Torej to vama posebno priporočim. Če bota šla vsake kvatre, ne bo nič preveč.

Tako sta slišala, kakšen je tisti voz, v katerega sta se danes vpregla! Glejta, da bodo posebno kolesa v dobrem stanu in namazana, pa da bota voz prav obračala! Potem bota srečno vozila ta voz, skoraj čutila ne bota njegove teže, in prav vaju bo pripeljal v nebeško domovino, kar vama vsi pričujoči iz srca želimo! Amen.

J. Ažman.

Pogled na slovstvo.

1. Knjige družbe sv. Mohorja za l. 1896. II. *Marija Devica, majnikova Krajljica*. Izvirno spisal P. Beks, general društva Jezusovega. Slovencem priredil Anton Žgur, duhovnik ljubljanske škofije. Str. 336. — Novih Šmarnc so se zeló raz-

veselili udje družbe sv. Mohorja. Posamezna premišljevanja so kratka, jedrnata in jasna; vidi se na prvi pogled, da jih je spisal mož, ki je bil v premišljevanju doma, kakor malokdo. Ta kratkost in jedrnatost je res glavna dika knjige. Spodbudne besede ob koncih premišljevanj so kaj pristrčne. Svest si pregovora: dolga je pot naukov, a kratka je pot vzgledov, je pridejal pisatelj premišljevanjem prav izbrane vzgleda posebno gorečih častilcev Marijinih. Jedno pa je, kar moti pazljivega bralca ali poslušalca; to namreč, da se molitve na koncu premišljevanj ne naslanjajo na misel premišljevanja, ampak gredo samostojno svojo pot v vrsti lavretanskih litanij. Premišljevanje rodi gotovo več sadú, ako se ponovi tudi v molitvi ista misel; tako n. pr. pri premišljevanju 21. dneva, v katerem se razpravlja bolečina Marijina radi izgube 12letnega Jezusa, bi sledila lahko lepa molitev v tem smislu, a v knjigi se nahaja molitev: hiša zlata, prosi za nas. To ni naravno. Ako je preveč mislij, premalo ostane. Istotako se vaje vsakega dne ne naslanjajo redoma na premišljevanje. Ko bi to ne motilo, bi bila knjiga še veliko večje cene. — Prevod teče gladko, le v nekaterih odstavkih spominja tudi slog, da je knjiga nemškega izvira. Molitvenik ob koncu knjige je dobro sestavljen; sosebnost nam ugajajo dnevnice.

Pristavek. Posebno željo in prošnjo imamo do slavnega odbora družbe sv. Mohorja. Obilno knjig iz vseh strok, obilno molitvenikov v čast Marijino, sv. Jožefa itd. nam je podala skrbna družba. Ali jedne knjige pogrešamo, knjige evharistične, ki bi se naravno pečala s skrivnostjo sv. rešnjega Telesa. V sedanjem materialističnem času je neobhodno potrebno, da se pozornost obrača na skrivnost vseh skrivnostij. V naših časih se budi nenavadno ljubezen do sv. rešnjega Telesa med ljudstvi; zato Slovenci ne smemo zaostati. Opravičena je vaša želja, da tudi slavna družba sv. Mohorja obrne pozornost tej stróki. S čim začeti? Svetoval bi, da družba v kratkem izdá Kochemovo razlago sv. maše v slovenskem prevodu; to je zlata knjiga, pisana pa tudi tako poljudno, da se ji more malo knjig vspored postaviti. Tako berilo bi šlo v slast slovenskemu ljudstvu, ki bi začelo tudi ceniti bolj in bolj največji zaklad naše svete vere — sv. mašo. Naj slavni odbor ne prezre te naše iskrene želje ter se dogovori s kakim izbornim pisateljem, da oskrbi dober slovensk prevod Kochemove knjige razlaga sv. maše.

Fr. R.

2. **Venec cerkvenih bratovščin.** — Urejuje dr. Frančišek Ušeničnik. Leto I. Štev. 1. Str. 16. Izdaja „Katoliška Bukvarna“. Tiska „Katoliška Tiskarna“. Izhaja dné 24. vsakega meseca in stane na leto 72 kr. — Pristrčno pozdravljamo glasilo naših bratovščin. Delavci, obrtniki in drugi stanovi imajo svoje časnike, tudi udje raznih bratovščin potrebujejo v poživljenje svoje vneme in pobožnosti glasila. Naj bi pač njih vodniki zbirali lepe vzgleda iz uspešnega delovanja pri nas razširjenih bratovščin, objavljali jih v Vencu in list širili med udi. Zanimanje za bratovščine bi potem vedno raslo, gorečnost se množila in pozivilo se sploh versko življenje. V prvi vrsti bo Venec vnemal za češčenje presv. rešnjega Telesa ter nam nadomestoval evharistični list. Nadejamo se, da bo prinašal tudi poročila o raznih Marijinih družbah (kongregacijah) in križevskih družbah, ki so bratovščine v širjem pomenu.

Z Vencem smo dobili duhovniki zopet nov časnik, ki nam pomaga v dušno-pastirskem delovanju. Častite naročnike si dovoljujemo opozarjati na nekatere take sotrudnike, ki mesec za mesecem prihajajo v naše družine.

3. **Angeljček.** V. letnik. Urejuje Ant. Kržič. Izbaja kot priloga Vrtec, pa se tudi posebej naroča za 60 kr. na leto. — V letošnjem letniku se bodo vzgojitelji posebno razveselili poučnih sestavkov pod naslovom: *Še ti tako!* V prvi številki beremo pod imenovanim naslovom lepe vzglede o veliki vnemi za veronauk. Taki vzgledi dosežejo več, kot vse priporočevanje.

4. **Vrtec.** Časopis s podobami za slovensko mladino. 27. letnik. Urejuje in izdaja Ant. Kržič. S prilogo „Angeljček“ velja 2 gl. 60 kr. na leto. Poleg mnogih zabavnih in poučnih sestavkov bode zlasti vzgojevalno opisovanje *vzornikov v zgodovini*, ki se je pričelo v prvi številki. Zgodovinske osebe imajo sploh velik upliv na mladega, dovzetnega bralca. Prav hvaležni smo prepričljubljenu mladinskemu pisatelju, uredniku „Vrtčevemu“, da nam bo opisal daljšo vrsto imenitnih vzornikov.

5. **Cvetje za vrtov sv. Frančiška.** Urejuje in izdaja P. Stanislav Škrabec. Velja 70 kr. na leto. Kakor prejšnji, odlikuje se tudi lanski XV. letnik po mnogih tehtnih sestavkih. Posebno omenjamo člankov: *Rimska svetišča* (P. C. L.) in *Slava Marijina*, ki so nekak dodatek spisu o rožnem vencu. Koristne so zlasti lepe razprave: *Jutranja in večerna molitev*, molitev pred jedjo in po jedi, i. t. d. in drugi razni nabožni sestavki. V prihodnjem tečaju bo opraviništvo priljubljeno Cvetje še razširilo. Naj se radi tega oglasé tudi novi naročniki!

6. **Konstantin Veliki kot kristijan.** Spisal Jos. Jenko. — Tako je naslovljen spis v programu c. kr. drž. nižje gimnazije v Ljubljani l. 1896. (str. 3—42). Odkrito povemo, da nas je ta spis takoj z naslovom prav prijetno presenetil, ker takih spisov med Slovenci doslej nismo še mnogo zasledili, najmanj pa še v šolskih programih. G. pisatelj na podlagi mnogih latinskih, grških in drugih virov spretno dokazuje, da je bil slavni Konstantin dober kristijan. Tako obširne in temeljite zgodovinske apologije doslej Slovenci menda nismo imeli. Spis je podprt z vsakovrstnimi zgodovinskimi dokazi; g. pisatelj je porabil vso njemu pristopno literaturo o slavnem vladarju. Le jezik je semtertje nekoliko okoren, neoglajen. Kako čudno se n. pr. glasi stavek: »Konstantin je bil pagan, predno je postal kristijan.« Na str. 10. bi se moralo čitati: »... pripoznavajo le jednega Boga, spoznavajo Kristusa kot sina božjega...«, namesto: »pripoznajo... spoznajo« itd.

Mi le izražamo toplo željo, naj bi tej lepi razpravi, pisani v pravem verskem duhu, sledilo še mnogo zgodovinskih apologij, ne le iz občne zgodovine, temveč zlasti iz naše slovenske prošlosti. Saj je znano, da so naši zgodovinarji doslej le preradi katoliški cerkvi popolno po krivem polena pod noge metali. Vse oblake predsodkov, ki leže nad našo slovensko cerkveno zgodovino, preženo naj katoliško nadahnjeni možjo! Fiat!

B.

1. **Enchiridion Liturgieum** in usum Clericorum et Sacerdotum in sacris functionibus. Collegit Josephus Erker, cons. episc. cons., direct. spir. Seminarii cleric. Labacensis. Labaci 1896. Cena 1 gl. 50 kr. Taka knjiga nam je bila že davno potrebna. Starejše knjige te vrste n. pr. Höflingerjev „Manuale rituum“ so nezanesljive in so tudi deloma že pošle, druge so zopet preobširne; „scripta“ iz liturgike, katere si duhovnik prinese iz semenišča, se pa le prehitro zavržejo in pozgubé. Tako se je žalibog marsikje vgnezdila neka zanikernost v cerkvenih obredih. In vendar je v cerkvenem bogočastju vse natanko določeno,

vsak korak odmerjen. V natančnem spolnovanju teh navidez malenkostnih zapovedij pa je skrita velika moč katoliške božje službe, ki tako čudovito vpliva na duha in ga dviga kvišku. —

Knjiga je razdeljena v štiri dele. V prvem temeljnem delu razpravlja preč. g. pisatelj o liturgičnih dejanjih, svetih časih in o koru. Prikladno bi bilo, ako pridene v poznejši izdaji tej „*instructio praeliminaris*“ nekaj o rubrikah sploh, njih obveznosti in dolžnosti jih spolnovati. Med liturgičnimi dejanji pogrešamo „*prostratio*“ (vleganje na tla), kakor je navadno na veliko in binkošno soboto in pri ordinacijah. Pag. 7. nota 24. se je vrinila pomota, ker pri „*Confiteor*“ ni „*genuflexio duplex*“. — Drugi del podaje navodila za „*ministri inferiores*“. Navod „*de pace danda*“ (pg. 34 in 104) zadostoval bi na enem mestu, zlasti ker se ta dva glede priklonov ne ujemata. Važen je za marsikatere kraje na deželi popis: „*de officio duorum clericorum in missa cantata assistentium*“. — Tretji del razpravlja „*de ministris sacris*“ (o dijakonu in subdijakonu) in četrta „*de celebrante*“. V poslednjem so važna poglavja o mašnikovi pripravi, delitvi sv. obhajila, izpostavljanju sv. rešnjega Telesa i. dr. — Gledé aplikacije učé novejši moralisti (Lemkuhl, Gury pa tudi Instr. Eichst.), da sme mašnik tudi za umrle krivoverce, razkolnike in nevernike zasebno (brez oznanila in imenovanja v liturgiji) in pogojno (ako so potrebni pomoči in ako jim je mogoče pomagati) darovati sv. mašo, kar se strinja z vseobsežnim značajem presv. daritve in s cerkvenim naukom „*de haeresi materiali*“ in „*infidelitate negativa*“. — Razpravi „*de missa privata*“ bi želeli drugačno obliko. Namesto sedanjih poglavij „*de oculorum elevatione*“, „*manuum positionibus*“ i. t. d. bi bil umestnejši kratek popis obreda pri posameznih delih sv. maše, n. pr. „*de ingressu ad altare*“, „*de initio missae*“, „*de symbolo usque ad canonem*“ i. t. d. Bogoslovcem je tak popis kar potreben, vsem pa koristnejši kakor šematična ločitev liturgičnih dejanj po vnanji obliki. Pregledne tabele in situvacijski načrti koncem knjige še povišujejo nje rabnost. — Preč. g. pisatelj se strogo drži rimskega rituala, zato se marsikak navod vtegne zdeti komu nov, ker ni pri nas v navadi. Toda knjiga s tem le pridobi občno veljavo in pospešuje jedinstvo v bogocastju. — Želeti je pač, da bi bila ta liturgična knjiga v rokah vsacega duhovnika! Dr. J. G.

2. *Von der Gnade Christi*. Text des hl. Thomas von Aquin, Summa Theologiae p. 2, 1 q. 109—114 mit deutschem Commentar. Von W. Ph. Englert, Doctor der Theologie und Philosophie, der ersteren a. o. Professor an der Rheinischen Friedrich-Wilhelms-Hochschule. 1. Theil. Das Textstudium des hl. Thomas. Die Nothwendigkeit der Gnade für die Erkenntnis. Mit Approbation des hochw. Herrn Erzbischofs von Köln. Zum Besten des Fabrikarbeiterinnenasyls Mariahilf. Bonn 1896. P. Hanstein's Verlag. 8°. Str. 324. Cena 2 gld. 75 kr. — Ta knjiga nam podaje v prvem delu obširno in navdušeno apologijo modroslovja sv. Tomaža, razlaga nam njega važnost, potem primernost za sedanji čas, delovanje raznih učenih bogoslovcev na polju Tomaževega bogo- in modroslovja, in utrjuje vse to z navedenimi mnogimi viri in dokazi. Pravo središče tega dela pa je razlaga oddelka sv. Tomaža „*Summe*“: *Quaestio Centesimanona. De necessitate gratiae in decem articulos divisa*, in sicer samo *articulus primus: Utrum homo sine gratia aliquod verum cognoscere possit*. Na to vprašanje odgovarja sv. Tomaž: Ker je človek po naravi pametno in umno bitje, more spoznavati naravne resnice brez čeznaravne milosti. Tu jako vzvišeno razlaga sv. Tomaž bistvo našega spoznanja, njegov vir in njegove moči. Naš pisatelj pa komentira omenjeni

elen 109. questionis in prima parte secundae in sicer jako obširno. Razlaga je jako zanimiva in poučna in kaže, kakor sploh vsa knjiga, da je pisatelj domač v dotični literaturi. Pač pa ne bo vsakemu čitatelju ugajala nekoliko pretirana in nenavadna pisava. Drugačnega zloga si želimo v govorih, drugačnega v raznih znanstvenih razpravah. Sicer pa knjigo toplo priporočamo zlasti bogoslovcem.

3. **Sieben Predigten über des Menschen Ziel und Ende und letzten Dinge** von Philipp Hammer, Doctor der Theologie. Mit kirchlicher Erlaubnis. Fulda, 1896. 8°. Str. 208. Cena 1 gld. 8 kr. — Tu imamo že drugo izdajo znanih Hammerjevih pridig, katere so prav primerne za postni čas in katere prav zaradi tega tu naznanjamo in priporočamo. Vsebina je 1. O namenu človekovem, 2. o vrednosti človekovi, 3. o sredstvih do namena, 4. o smrti, 5. o sodbi, 6. o peklju, 7. o nebesih.

4. **Licht oder Irrlicht? Gemeinverständliche Antwort auf die Frage Warum bin ich Katholik?** Von P. Andreas Hammerle, C. Ss. R. Mit Erlaubnis von Obern und Approbation des bischöflichen General-Vicariats Münster. Münster in Westfalen. Verlag der Alphonsus-Buchhandlung. (A. Ostendorff.) 8°. Str. 145. Cena 60 kr. — Ta knjiga sega čez navadna dela te vrste. Temeljita, živahna in popolna je. Začeni o veri sploh dokazuje neumrljivost duše, kaže nam Kristusa, dokazuje, da je njegova cerkev božje delo iz raznih ozirov, zlasti iz njene stanovitnosti. Lepo opisuje katoliško vero, katoliške cerkve poglavarja, sv. rešnje Telo, spoved, pekel, nevero, dvome in zmagovito moč sv. katoliške cerkve.

5. **Das Grunddogma des Christenthums** verteidigt gegen die Angriffe des Materialismus. Populär-philosophische Abhandlungen von P. Rissart. Bonn. P. Hansteins Verlag. 1895. 8°. Str. 101. Cena 90 kr. — Glavna resnica krščanska je pisatelju ta, da ima človek nematerijalno dušo, ki je bistveno različna od živalske duše in je tudi neumrljiva. To resnico razlaga in dokazuje v sedmih obravnavah. Dokazi, katere navaja pisatelj, so večinoma isti kakor v drugih enakih delih, vendar je način dokazovanja vseskozi zanimiv in trden. Posebno mično vpleta citate iz raznih pisateljev, največ nasprotnikov, s čimer je vse dokazovanje mnogo temeljitejše, kakor bi bilo brez njih. Zoper materializem je ta knjiga jako dobra orožnica. V govorih, v katerih je treba poljudno dokazovati in braniti vero, dala se bo knjigo izvrstno porabljati.

6. **Wanderungen durch die Gesellschaftspolitik.** Vor Dr. Alfred Ebenhoch, österreichischer Reichsrathsabgeordneter. Linz a. d. Donau, 1896. Verlag der T. I. Ebenhöschschen Buchhandlung (Heinrich Korb). 8°. Str. 279. Cena 1 gld. 80 kr. Ta knjiga ima jako obsežno tvarino: Razlaga podlago človeške družbe, ki je Bog in človeška družabna narava, bistvo družbe in njen namen po naukih krščanskih in brezverskih. Peča se dalje s tako imenovanimi človeškimi pravicami, z oblastjo države in njenim poglavarjem. Nadalje se ozre v razne slike, ki nam jih ponuja zgodovina iz prejšnjih časov, kakšen je bil kmetski, kakšen rokodelski stan, kakšne so bile zadruge. Tudi sedanost nam predočuje po raznih stranéh, zlasti kaže zakonodajstvo za delavske stanove v Avstriji in sklepa s splošnimi opazkami. — Čeprav nismo našli v knjigi mnogo novih idej, vendar je jako poučna, ker pisatelj piše, dejal bi, iz svojih obilnih izkušenj, iz obširne prakse. Pisatelj je znan parlamentarec, torej utegne marsikomu tem zanimivejša biti knjiga, ki nam kaže znamenitega moža misljenje in teženje. Toplo jo priporočamo.

Dr. F. L.